

2018
İKİNCİ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

11127

11128

11129

11130

11131

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2018 - II

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2018-II

I: ÖNSÖZ

IMF tarafından 2018 yılı Temmuz ayında yayınlanan 'Dünya Ekonomik Görünüm' raporunda önümüzdeki çeyreklerde küresel ekonomik büyüme üzerindeki aşağı yönlü risklerde artış olabileceğine vurgu yapılmıştır. Uluslararası ticarete Çin ve ABD arasında başlayan gerilimin uzlaşmacı adımlar ile çözülmesi beklenirken; iki ülke arasında karşılıklı restleşmelere dönmesinin küresel ekonomik büyümeyi negatif etkileyebilecek önemli bir gelişme olduğu vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra, ABD'nin kendilerine tanıdığı muafiyet süresi 1 Haziran'da dolan Avrupa Birliği, Kanada ve Meksika'ya da ek gümrük vergisi getirilmesi ve ilgili ülkeler tarafından misilleme yapılması büyümede aşağı yönlü risk unsurlarını daha da artırmıştır.

IMF raporunda gelişmiş ülkeler için 2018 yılı büyüme tahminini aşağı yönlü revize ederken, gelişmekte olan ülkeler için olan tahminini sabit bırakmıştır. Dünya Bankası ise 2018 yılı Temmuz ayı 'Küresel Ekonomik Beklentiler' raporunda küresel büyüme tahminlerinde herhangi bir değişikliğe gitmemiş ancak 2019 ve 2020 yıllarında gelişmiş ülke ekonomilerinde beklenen yavaşlamanın, küresel ekonomiyi de kademe kademe aşağıya çekeceği öngörüsünde bulunmuştur.

2018 yılı ikinci çeyreğinde de, ilk çeyrekte olduğu gibi TL'nin diğer para birimleri karşısında yaşadığı değer kaybı hız kazanarak devam etmiştir. 2018 yılı Haziran ayı sonunda, Mart ayı sonuna göre TL, ABD doları karşısında yüzde 15,49, sterlin karşısında yüzde 7,98 ve avro karşısında yüzde 9,08 değer kaybetmiştir. Türk Lirasında yaşanan değer kaybı tüketici fiyatlarında hissedilir şekilde geçişkenlik yaratırken, bankacılık sektörü üzerinde yaratabileceği etkinin en düşük seviyede kalması için gerekli çalışmalar yapılmakta, Türk Lirasındaki değer kaybının bankacılık sektörü bilançosuna etkisinin sınırlı olacağı değerlendirilmektedir.

KKTC Başbakanlık Devlet Planlama Örgütü tarafından hesaplanan yıllık enflasyon oranı Haziran ayı itibarıyla yüzde 19,41'e ulaşmıştır. Tüketici fiyatları endeksindeki yukarı yönlü seyre en fazla katkı yapan ana grup kalemleri ulaştırma, eğitim ile gıda ve alkolsüz içecekler olmuş ve bu kalemlerde sırasıyla yüzde 24,86, yüzde 23,53 ve yüzde 22,22 oranlarında artış gerçekleşmiştir. Bu fiyat artışlarının yaşanmasındaki başlıca sebep; Türk Lirası'nın değer kaybı olarak değerlendirilmektedir.

KKTC Bütçesi 2018 yılı ikinci çeyreğinde gelir ve gider kalemleri sırasıyla 1.396 milyon TL ve 1.328,8 milyon TL olarak gerçekleşerek ilgili dönemi 72,2 milyon TL bütçe fazlası ile kapatmıştır. Bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17,7 artış gösterirken, bütçe giderlerinde ise artış yüzde 13 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bütçe gelirleri içerisinde en yüksek paya sahip vergi gelirleri, geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 12,9 artış ile 884,3 milyon TL olurken; ikinci en büyük paya sahip vergi dışı gelirler kaleminde ise yüzde 27,3 oranında artış gerçekleşerek bütçe gelirlerine 316,5 milyon TL'lik katkısı olmuştur. Bütçe gider kalemlerine baktığımızda en yüksek paya sahip olan personel giderleri ve cari transferler 2018 yılı ikinci çeyreğinde toplam giderlerin yüzde 85,2'sini oluşturmaktadırlar. Geçen senenin aynı dönemine göre personel giderleri yüzde 18,1 oranında artarak 461,8 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Cari transferler kalemi ise yüzde 11,3 artış ile 665,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren banka sayısı ve şube sayısı sabit kalırken, Mart - Haziran döneminde personel sayısı 9 kişi artarak 3.120'ye ulaşmıştır. 2018 yılının ikinci çeyreğinde bankacılık sektörünün aktif toplamı yüzde 8,5 artış ile 30.051,9 milyon TL'ye yükselmiştir. 2018 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYİH'ya oranı yüzde 206,99 olmuştur. Aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payına bakıldığı zaman bu oranın yüzde 54,62 olduğu görülmektedir. Toplam 21 banka içinden ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,02 olarak gerçekleşmiştir. Aktif toplamı içerisindeki en büyük pay brüt kredilere ve likit aktiflere ait olup; pay oranları sırasıyla yüzde 57,67 ve yüzde 26,69 olarak gerçekleşmiştir. Sektörün pasif toplamının yüzde 80,3'ünü mevduatlar, yüzde 8,94'ünü ise özkaynaklar oluşturmaktadır. 2018 yılı Haziran sonu itibarıyla brüt krediler toplamı 17.330,4 milyon TL, mevduat toplamı (bankalara borçlar dâhil) ise 26.136 milyon TL olmuştur. Bankacılık sektörünün kredilerinin toplam mevduata oranı, Mart ayındaki yüzde 72,44 seviyesinden, Haziran ayı sonunda yüzde 71,82'ye gerilemiştir.

2018 yılının ikinci çeyreği itibarıyla seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün detaylı şekilde yansıtıldığı bu bültenin konuya ilgi duyanlara fayda sağlamasını umar, hazırlanmasında emeği geçen çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Rifat GÜNAY

Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2018 / II

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
Brexit	İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden çıkması
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EA 19	Avro Bölgesi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
ESA	Avrupa Hesaplar Sistemi
Fed	ABD Merkez Bankası
FOMC	Fed Açık Piyasa İşlemleri Komitesi
GLP	Geç Likidite Penceresi
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ONS	İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
OVP	Orta Vadeli Program
PMI	Satın Alma Yöneticileri Endeksi
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	v
III: TANIMLAR	v
IV: TABLO LİSTESİ	ix
V: GRAFİK LİSTESİ	xi
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme.....	2
1.2.2 Enflasyon.....	3
1.2.3 Politika Faizleri.....	4
1.2.4 Döviz Kurları.....	5
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	7
2.1 İstihdam	7
2.2 Enflasyon	8
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	11
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	11
3.2 Turizm	13
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	15
4.1 2018 Yılı İkinci Çeyrek Sonuçları	15
4.2 Gelirler	15
4.3 Giderler	16
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	17
4.5 Finansman Dengesi	18
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	19
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	19
5.1.1 Finansal Derinleşme.....	19
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları.....	19
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi.....	20
5.1.4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma.....	20
5.1.5 Banka, Şube ve Personel Sayısı.....	21
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	22
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler.....	23
5.2.2 Likit Varlıklar.....	25
5.2.3 Krediler.....	27
5.2.4 Menkul Değerler Cüzdanı.....	29

5.2.5	Mevduat.....	30
5.2.6	Özkaynaklar.....	33
5.3	Para Arzı.....	34
5.4	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	35
5.5	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	38
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	39
6.1	Sermaye Yeterliliği.....	39
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	40
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	43
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	45
EK C.	<i>NOTLAR</i>	89

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)	7
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)	7
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Değişim Oranları (%)	10
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat	11
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)	12
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	13
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	13
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)	15
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	15
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)	16
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	17
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	18
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	19
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)	20
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler	21
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	21
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	22
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)	23
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	24
Tablo 5.8: Krediler ve Mevduatın TP & YP Dağılımı (%)	25
Tablo 5.9: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	25
Tablo 5.10: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)	27
Tablo 5.11: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	28
Tablo 5.12: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	30
Tablo 5.13: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.14: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	32
Tablo 5.15: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)	33
Tablo 5.16: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	34
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi	35
Tablo 5.18: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	36
Tablo 5.19: Ortalama Faiz Oranları (%)	37
Tablo 5.20: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)	38
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar	39
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	41
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	42
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası	43
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	44
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	46
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	47
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	48
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	49
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	50
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	51
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	52
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)	53
Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)	54
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)	55
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler	56

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	57
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	58
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	59
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	60
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	61
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayrımı (Milyon TL).....	62
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	63
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	64
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	65
Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL).....	66
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	67
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	67
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	68
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	68
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	71
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	72
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	73
Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	74
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	75
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	76
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)	76
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	77
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)	77
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL).....	78
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL).....	78
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	79
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	79
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	80
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	81
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100 Temel Yılı)	81
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	82
Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	83
Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hane halkı İşgücü Anketlerine göre).....	84
Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)	85
Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)	86
Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı.....	87
Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	88

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	3
Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları.....	4
Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Faiz Oranları	4
Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	5
Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	5
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	7
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler	7
Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi – TRY/EUR Yıllık Değişim	8
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	8
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	9
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)	9
Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)	9
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	11
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)	12
Grafik 3.3 2018 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2017 Yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması	14
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%).....	14
Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi	14
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	15
Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL).....	16
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	16
Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	19
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	20
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	21
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)	23
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%).....	24
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	26
Grafik 5.7: Likit Aktiflerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)	26
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim.....	27
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	27
Grafik 5.10: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%).....	28
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	28
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)	29
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	29
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	29
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%).....	30
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	31
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	31
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	32
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	32
Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları.....	34
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	35
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	39
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....	39
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları	40
Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....	40
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi	40
Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı	41
Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA	42

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

Küresel büyüme, iki sene önce başlayan yükseliş trendinin ardından son dönemlerde uluslararası ticaretteki gerilimin artmasının da etkisiyle, aşağı yönlü risklerin arttığı bir döneme girmiştir. IMF tarafından yayımlanan 2018 yılı Temmuz ayı 'Dünya Ekonomik Görünüm' raporunun güncellenmiş halinde 2018 yılı ve 2019 yılı için küresel büyüme tahmini yüzde 3,9 seviyesinde bırakılmıştır; ancak küresel büyümeyi olumsuz yönde etkileyebilecek risklerin arttığı değerlendirilmiştir.

Gelişmiş ülkelerde büyüme genel olarak gücünü korurken; Avro Bölgesi, Japonya ve Birleşik Krallık gibi ülkelerde geçmiş dönemlere kıyasla yavaşlama gözlenmiştir. Diğer taraftan ABD'de vergi indirimlerinin ve artan hükümet harcamalarının etkisiyle potansiyelinden daha hızlı yükselen bir GSYİH ve buna bağlı olarak istihdam piyasasında iyileşme görülmektedir.

IMF, gelişmiş ülkeler için Nisan ayı raporunda yüzde 2,4 olarak yaptığı 2018 büyüme tahminini Temmuz ayı raporunda yüzde 2,3'e revize etmiştir. İlgili ülkeler için 2019 yılı büyüme tahmini ise değiştirilmeyerek yüzde 2,2 olarak bırakılmıştır. Gelişmekte olan piyasalar ve ekonomilerdeki 2018 ve 2019 yılı büyüme tahminleri daha önceki raporlarda olduğu gibi sırasıyla yüzde 4,9 ve yüzde 5,1 olarak aynı kalmıştır.

IMF raporunda, Avro Bölgesi'nde ekonomik büyümenin 2017 yılındaki yüzde 2,4 seviyesinden 0,2 puan düşerek 2018 yılında yüzde 2,2 ve 2019 yılında ise yüzde 1,9 olarak gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. 2018 yılı için aşağı yönlü revize edilen büyüme oranı, ikinci çeyrekte ekonomik aktiviteleri ilk çeyreğe kıyasla yavaşlayan Almanya, Fransa ve İtalya kaynaklı olmuştur.

IMF, Gelişmekte olan Avrupa bölgesinde ise 2017 yılında yüzde 5,9 olan ekonomik büyüme oranının 2018 ve 2019 yıllarında gerileyerek sırasıyla yüzde 4,3 ve yüzde 3,6 olarak gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. Yüksek cari açığı olan ülkelerde, özellikle Türkiye'de, sıkışan finansal koşullar ile birlikte büyüme oranında önemli düşüş olacağı tahmin

edilmektedir. Rapora göre Türkiye'nin 2017 yılında yüzde 7,4 olan büyüme hızının 2018 yılında yüzde 4,2'ye gerilemesi beklenmektedir.

2018 yılı ikinci çeyreğinde de küresel finansal gelişmeler Fed'in Rezerv Politikaları ile yön bulmuştur. Güçlü istihdam piyasası verilerinin de işaret ettiği üzere, önümüzdeki iki yıl içerisinde de Fed sıkı para politikası kullanmaya ve politika faiz oranlarını yükseltmeye devam edecektir. Bu durum, ABD dolarının diğer para birimleri karşısında güçlenmeye devam edeceğine işaret etmektedir. Nisan ayından bugüne önemli bir yükseliş gösteren ABD doları ile birlikte gelişmekte olan piyasalar ve ekonomilerdeki finansal koşullar daha kısıtlayıcı olmuştur. Finansal piyasalardaki baskı, cari açık veren ekonomiler arasında siyasi ya da jeopolitik belirsizlikler gibi sebepler ile kırılganlık gösteren ülkelerde, daha fazla hissedilmektedir. Fed'in beklentilerden daha hızlı bir sıkılaşmaya gitmesi durumunda, finansal piyasalardaki baskıyı hisseden ülke sayısının çoğalacağı da öngörülmektedir.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler

Küresel GSYH Büyüme Tahminleri					
	2016	2017	2018 ¹	2018 ²	2019 ¹
IMF	3,2	3,8	3,8	3,9	3,9
Dünya Bankası	2,4	3,1 ^(T)	2,9	3,1	3,0
OECD	3,0	3,6	3,1	3,8	3,9

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

² Kuruluşların o yıla ait son tahminleridir.

Dünya Bankası 2018 yılı Temmuz ayı 'Küresel Ekonomik Beklentiler' Raporu'nda küresel ekonomik büyümenin bu yıl da yüzde 3,1 seviyelerinde kalacağı tahmin edilmektedir. Ancak büyümenin önümüzdeki iki yıl içerisinde gelişmiş ülkelerde yavaşlaması ve gelişmekte olan ülkelerde hız kazanması ile birbirlerini hemen hemen dengeleyecekleri beklentisi sebebiyle, küresel büyümedeki yavaşlamanın kademeli olacağı öngörüsünde bulunulmuştur.

Dünya Bankası Raporu'nda, Grup Başkanı Jim Yong Kim'in açıklamalarına yer verilmiş olup, "Eğer sürdürülmesi mümkün olursa, içinde olduğumuz bu yıl patlayan küresel ekonomik büyüme milyonlarca kişinin – özellikle hızlı bir büyüme kaydeden Güney Asya

ülkelerinde yaşayanların – yoksulluktan kurtulmasına yardımcı olabilir,” sözleri ilgili açıklamalarda öne çıkmıştır. Jim Yong Kim ayrıca “Büyüme tek başına dünyanın diğer kısımlarındaki yoksulluğu çözmeye yeterli olmayacaktır. Politika yapıcılar uzun dönemde de ekonomik büyümeyi destekleyecek yollar aramalı, işgücü verimliliğini ve işgücü piyasalarına katılım oranını yükselterek, yoksulluğu sonlandırmak için gerekli ilerlemeyi hızlandırıp küresel kalkınmayı da desteklemelidirler,” ifadesini de kullanmıştır.

Dünya Bankası ekonomik büyüme tahminlerini gelişmiş ülkelerde 2018 yılı için yüzde 2,2 ve 2019 yılı için yüzde 2; gelişmekte olan ülkelerde 2018 yılı için yüzde 4,5 ve 2019 yılı için yüzde 4,7 olarak açıklamıştır. Ancak bu olumlu görünümü aşağı çekebilecek belirli risklerin mevcut olduğu da vurgulanmıştır. Finansal piyasalardaki volatilitenin artış göstermesi, finansal piyasalardaki bu durumun gelişmekte olan piyasalar ve ekonomilerin kırılganlığını artırması, bir taraftan küresel ticaretteki korumacılığın bir taraftan da politik ve jeopolitik belirsizliklerin çoğalması küresel büyümeyi olumsuz etkileyecek riskler olarak değerlendirilmiştir.

İlgili raporda gelişmekte olan ülkelerde yükselen şirket borçlarının finansal istikrar ile ilgili endişeleri artırdığına ve yatırımların üzerinde yük oluşturduğuna da vurgu yapılmıştır. Özellikle yabancı para cinsinden özel kesim borçlarının küresel finansal kriz sonrası çok hızlı yükselmiş olduğu ve yükselen borçlanma maliyetleri ile birlikte bu ülkeleri daha kırılgan hale getirdiği vurgulanmıştır. Konuyla ilgili Dünya Bankası Kalkınma Ekonomisi Beklentileri Birim Müdürü Ayhan Köse, “Gelişmekte olan piyasalar ve ekonomilerdeki politika yapıcıları, gelişmiş ekonomilerdeki parasal sıkılaşma süreçlerinin vites yükseltmesi durumunda finansal piyasalarda oluşacak oynaklığın yaratacağı muhtemel krizlere hazırlıklı olmaları gerekmektedir,” ifadesini kullanarak yükselen borç seviyelerinin yükselen faizler sebebiyle ülkeleri daha kırılgan hale getirdiğini sözlerine eklemiştir. Ayrıca finansal şoklara karşı tampon görevi yapacak politika araçlarının yeniden oluşturulmasının önemine vurgu yapılmıştır.

Daha önceki raporda da bahsedildiği gibi Türkiye ekonomisinin kredi notu 2018 yılı ilk çeyreğinde Moody’s tarafından bir basamak aşağı çekilerek Ba2 durağan olarak belirlenmişti. Ancak Moody’s 2018 yılı ikinci çeyrekte Türk Lirası’ndaki değer kaybını, enflasyondaki yükselişin ekonomik aktivite üzerinde yaratacağı baskıyı ve makroekonomik politikadaki

belirsizliği sebep göstererek not görünümünü negatif olarak revize etmiştir. 2 Mayıs 2018 tarihinde ise Standard & Poors Türkiye’nin kredi notunu üç kademe birden aşağıya çekerek BB ve not görünümünü negatif olarak yeniden belirlemiştir.

Diğer bir uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings ise Türkiye ekonomisi kredi notunu 13 Temmuz 2018 tarihinde BB seviyesine indirmiş ve not görünümünü negatif olarak belirlemiştir. Aynı zamanda kuruluş, 25 Türk bankasının kredi notlarını negatif izlemeye aldığı açıklamıştır. Bankaların negatif izlemeye alınmasına gerekçe olarak ise son dönemlerde finansal piyasalarda gözlenen oynaklığın bankaların performansını, varlık kalitesini ve likidite koşullarını olumsuz etkileyebileceğini göstermiştir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

ABD ekonomisinde kurumlar vergisi indirimlerinin etkisiyle yatırım oranlarındaki artış, GSYİH’nın hızlı büyümesine katkıda bulunmuştur. 27 Temmuz 2018 günü yapılan açıklamaya göre ABD GSYİH, 2018 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,1 oranında artış göstermiştir. Bu oran ile beklentilerin 0,1 puan altında kalmış olmasına rağmen, ABD ekonomisi 2014’ten günümüze görülen en güçlü ikinci çeyrek büyümesini kaydetmiştir.

Fed 12-13 Haziran 2018 FOMC toplantı tutanaklarına göre GSYİH’ya önemli katkısı olan bir diğer kalem net ihracat kalemi olmuştur. Yükselen ihracat rakamları ile 2017 yılının son çeyreğinden itibaren düşüş gösteren ithalat rakamları, net ihracatın yükselmesine sebep olmuştur. Mart ve Nisan aylarında da net ihracat aynı trendde devam ettiğinden dolayı, 2018 yılı ikinci çeyreğinde de net ihracatın ekonomik büyümeye katkısını sürdüreceği tahmin edilmektedir.

İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) 29 Haziran 2018 tarihli yayınlarında 2017 yıllık ve 2018 yılı ilk çeyreği büyümesi ile ilgili verilerde revizyon yapılmıştır. Bu revizyonlarda 2017 yılı büyümesi yüzde 1,8 oranından yüzde 1,7 seviyesine düşürülmüş olup, 2018 yılı ilk çeyreğinin bir önceki çeyreğe göre olan büyüme oranı ise yüzde 0,1’den yüzde 0,2’ye yükseltilmiştir.

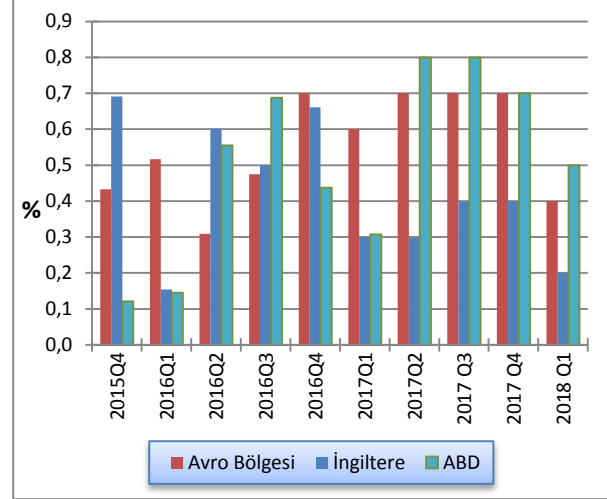
Diğer taraftan ONS, 2018 yılı ikinci çeyreği için tahmin rakamlarını da açıklamıştır. Buna göre Birleşik Krallık ekonomisinin 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 0,2 oranında büyüyeceği tahmin edilmiştir. Büyümeye hizmet sektöründeki artış katkıda bulunurken, inşaat ve imalat sektörlerindeki düşüşler bu artışların büyüme üzerindeki etkisini sıfırlamıştır. Ulusal Hesaplar Kurumu Başkanı Rob Kent-Smith GSYİH tahminleri ile ilgili yaptığı açıklamalarda hizmet sektöründe en fazla artışın Mayıs ayında sıcak havanın ve kraliyet düğününün etkisiyle yaşandığına dikkat çekmiştir.

Euro Bölgesi 2018 yılı GSYİH büyüme oranları yükselen dış ticaret tarifeleri ve uluslararası ticaretteki korumacılığın artmaya devam edeceği ihtimalleri nedeniyle aşağı yönlü revize edilmiştir. Bir önceki senenin aynı çeyreğine göre 2018 yılı ilk çeyrek büyümesi daha önce yüzde 2,5 olarak açıklanırken, bu oran yüzde 2,2 olarak revize edilmiştir. EUROSTAT tahmin verilerine göre Euro Bölgesi yıllık enflasyon oranı 2018 yılı Mayıs ayında yüzde 1,9 iken, Haziran ayında yüzde 2,0 seviyesine yükselmiştir.

Türkiye ekonomisi, TÜİK verilerine göre 2018 yılı ilk çeyreğinde yüzde 7,4 oranında büyümüştür. Zincirlenmiş hacim endeksine göre GSYH bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 7,4 oranındaki artış ile beklentilerin üzerinde büyümüştür.

Üretim yöntemine göre GSYH'da ilk çeyrekte en yüksek katma değer yüzde 8,8 ile sanayi sektöründe, onu takiben yüzde 7,2 artış ile hizmetler sektöründe (inşaat dâhil) gerçekleşmiştir. Harcamalar yöntemine göre GSYH'ya bakıldığında 2018 yılı birinci çeyrek büyümesine en yüksek katkıyı 6,7 puan ile özel tüketim harcamaları yapmıştır. Sabit sermaye yatırım harcamaları ise, inşaat sektörü yatırımları ile makine teçhizat yatırım harcamalarındaki artışların etkisiyle, 2,8 puan ile ikinci en yüksek katkıyı yapan sektör olmuştur.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

Fed 2018 yılı Haziran ayında yapılan son FOMC tutanaklarında, ABD'de Tüketici Fiyatları Endeksi(TÜFE)'nin Mayıs ayına kadar olan 12 aylık süreçte yüzde 2,8, çekirdek TÜFE'nin ise yüzde 2,2 artış gösterdiğini açıklamıştır.

Komite daha önceki tutanaklarda TÜFE'nin Nisan ayına kadar olan 12-aylık süreçte, Fed enflasyon hedefine eşit olarak, yüzde 2 olduğunu açıklamıştı. Bir aylık süreçte yaşanan artışın enerji fiyatlarındaki yükselişten kaynaklı olduğu ifade edilmiştir. ABD TÜFE verisi, 2018 yılı ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 2,7 oranında artış göstermiştir.

EUROSTAT tarafından 2018 yılı Haziran ayı için açıklanan verilere göre Avro Bölgesi yıllık TÜFE oranı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,0 artış gösterirken, 2018 yılı Mayıs ayına göre ise yüzde 0,1 artış kaydetmiştir. Enerji fiyatları, gıda fiyatları ve hizmetler sektöründeki artışlar Avro bölgesi enflasyonuna katkısı olan kalemlerdir.

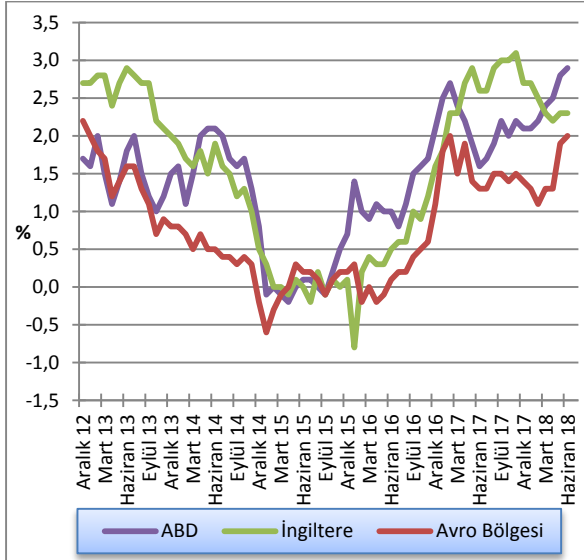
ONS verilerine göre, Birleşik Krallık 2018 yılı ikinci çeyreği enflasyon oranı yüzde 2,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alt kalemler incelendiğinde ulaşım sektörü Haziran ayındaki yıllık yüzde 5,3 oranındaki yükselişi ile enflasyondaki artışa en fazla katkısı olan sektör olmuştur. Bu yükselişte yakıt fiyatlarındaki artışların katkısı olmuştur.

Türkiye'de tüketici fiyatlarında 2018 yılı Haziran ayında yıllık artış yüzde 15,39 olarak gerçekleşmiştir. Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) ise Haziran ayında yüzde 23,71 oranında yıllık artış göstermiştir. Bu yıllık artış oranları,

2003 yılı baz alınarak hesaplanan TÜFE ve ÜFE oranları arasında son 15 yılda ulaşılan en yüksek seviye olmuştur.

Aynı dönemde aylık artış oranları incelendiğinde; TÜFE ve ÜFE’de sırasıyla yüzde 2,61 ve yüzde 3,03 seviyesinde olduğu görülmektedir. Ana harcama kalemleri arasında yine gıda ve alkolsüz içecekler grubu enflasyon artışında etkili olmaya devam etmiştir. Söz konusu kalem aylık bazda yüzde 5,98 oranında yükselerek ana harcama grupları arasında en yüksek katkısı yapan kalem olmuştur. Alt kalemlerine indigimizde ise taze meyve ve sebze fiyatları yüzde 17,51 oran ile işlenmemiş gıda, dolayısıyla gıda ve alkolsüz içecekler grubundaki artışta etkili olan kalem olmuştur.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları

Kaynak: OECD

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

Fed’in 12-13 Haziran 2018 tarihlerinde gerçekleşen toplantısında, piyasa beklentileri doğrultusunda politika faizini 25 baz puan artırılarak yüzde 1,50-1,75 bandından yüzde 1,75 – 2,00 bandına yükseltilmiştir. Fed üyelerinin 2018 yılı için toplam faiz artırımları sayısı ile ilgili beklentilerinin 3’ten 4’e yükseldiği değerlendirilmiştir. 2019 yılı için ise yapılması planlanan faiz artırım adedi tahmini 3 olarak sabit tutulmuştur.

BoE 2018 yılı Haziran ayındaki toplantısında beklentilere paralel olarak politika faiz oranında bir değişikliğe gitmemiş ve yüzde 0,5 oranında sabit tutmuştur. Varlık alım programını da aynı miktarda 435 milyar sterlin olarak devam ettireceğini açıklamıştır. Üçe karşı altı oyla alınan kararlarda eski

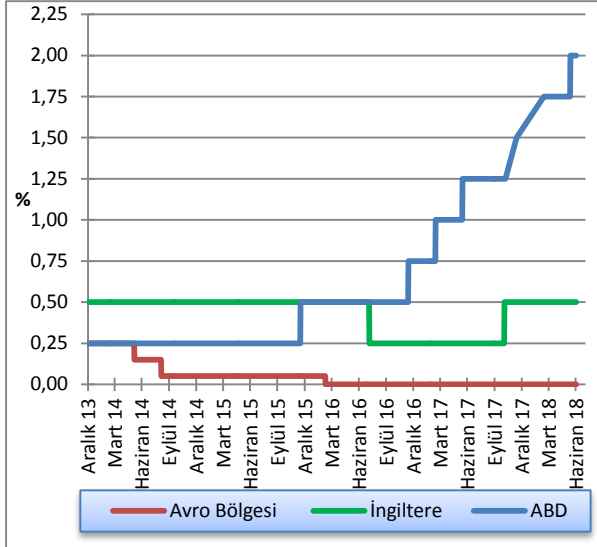
toplantılara kıyasla faiz artırım yönünde oy kullanan üye sayısı bir kişi yükselmiştir. Varlık alım programı ile satın alınan tahvillerin faizleri yüzde 1,5 oranına çıkmadan tahvil alım miktarlarında herhangi bir azaltıma gidilmeyeceği kararı oybirliği ile alınmıştır. Temmuz ayı toplantısında ise BoE, piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizinde 25 baz puan artışa giderek yüzde 0,75 seviyesine yükseltmiştir. Karar oybirliğiyle alınmış olup, daha fazla faiz artırımına gidilmesinin de gerekli olduğu konusunda fikir birliğine varılmıştır. İlgili toplantıda tahvil alım miktarında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

ECB 14 Haziran 2018 günü yapılan para politikası toplantısında politika faizi ile varlık alım programını aynı şekilde yüzde sıfır faiz ve 30 milyar avro tahvil alım miktarı olarak sürdürme kararı almıştır. Bu duruma ilaveten toplantı kararlarında tahvil alım programının Eylül ayından itibaren 15 milyar avroya düşürüleceği ve 2018 yılsonu itibarıyla sonlandırılacağı da açıklanmıştır.

TCMB Para Politikası Kurulu (PPK) 23 Mayıs 2018 tarihli toplantısında; Geç Likidite Penceresi uygulaması çerçevesinde Bankalararası Para Piyasası’nda saat 16.00–17.00 arası gecelik vadede uygulanan Merkez Bankası borçlanma faiz oranını yüzde 0 düzeyinde sabit tutarken, borç verme faiz oranını yüzde 13,5’ten yüzde 16,5’e yükseltmiştir.

28 Mayıs 2018 günü ise PPK, para politikası operasyonel çerçevesine ilişkin sadeleşme sürecinin tamamlanması kararını açıklamıştır. Uzun bir süredir TCMB tarafından haftalık repo ihalesi düzenlenmiyor ve tüm fonlama GLP üzerinden sağlanıyordu. Bu karara göre, 1 Haziran itibarıyla uygulaması başlayacak olan sadeleşme adımı ile artık GLP fonlaması istisnai durumlar hariç kullanılmayacak, yerine haftalık repo ihaleleri düzenlenecektir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Faiz Oranları

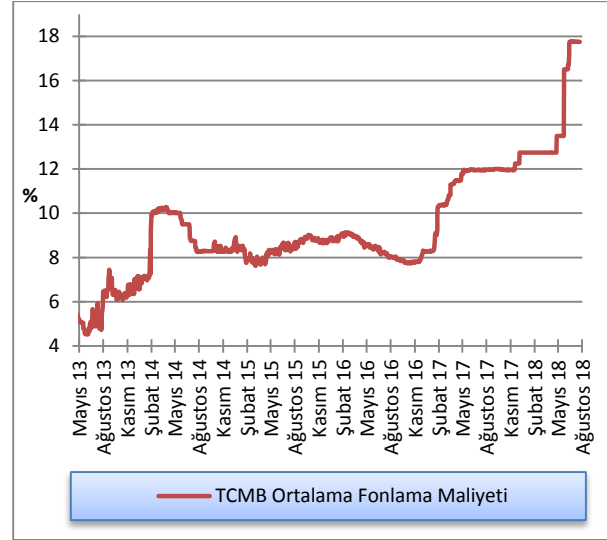
Kaynak: FED, ECB, BoE

7 Haziran 2018 günü gerçekleştirilen toplantısında ise PPK, politika faizini olan 1 hafta vadeli repo (ihale faizi) oranını 125 baz puan artırarak yüzde 16,5 düzeyinden yüzde 17,75'e çıkarmıştır. Piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşen bu artışa sebep olarak enflasyondaki bozulma ve Türk Lirası'ndaki değer kaybı gösterilmiştir. Aynı zamanda, GLP borç verme faiz oranında ise 425 baz puanlık artış yapılarak yüzde 20,75 düzeyine çıkartılmıştır.

İlgili PPK toplantı notlarında, enflasyondaki yükselişin maliyetlerdeki artış kaynaklı olduğu; fiyat artışlarının ise TÜFE alt kalemleri bazında genele yayıldığına değinilmiştir. Piyasalardaki yüksek enflasyon ve yüksek enflasyon beklentilerinin fiyatlama davranışları üzerinde risk oluşturmaya devam ettiği; bu durumun da Kurul'un fiyat istikrarını desteklemek amacıyla parasal sıkılaştırmayı güçlendirecek yönde karar almasında etkili olduğunun altı çizilmiştir.

24 Temmuz 2018 tarihinde yapılan son PPK toplantısında, piyasada hâkim olan yüzde 1 oranlı artış beklentilerinin aksine, politika faizi oranında artışa gidilmemiştir. Bu duruma gerekçe olarak son dönemde açıklanan verilerin iktisadi faaliyette dengeleme eğiliminin belirginleştiğine işaret ediyor olması ve iç talepteki yavaşlama sinyalleri gösterilmiştir.

Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

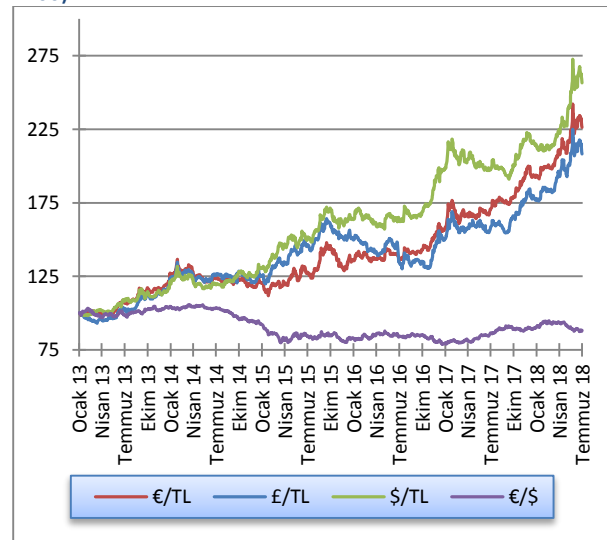

Kaynak: TCMB

1.2.4 DÖVİZ KURLARI

2018 yılı ilk çeyreğinde olduğu gibi 2018 yılı ikinci çeyreğinde de önceki yılın aynı dönemine kıyasla Türk Lirası diğer para birimleri karşısında değer kaybı yaşamaya devam etmiştir. 2017 yılı ikinci çeyreğinde döviz alım kurları ortalamaları GBP/TL, EUR/TL, USD/TL için sırasıyla 4,56, 3,93, 3,57 iken, 2018 yılı aynı dönem ortalamaları 5,93, 5,20, 4,37 seviyelerinde gerçekleşmiştir. İki dönem arasında karşılaştırma yaptığımızda Türk Lirasının, ABD doları karşısında yüzde 22,11, sterlin karşısında yüzde 29,94 ve avro karşısında ise yüzde 32,46 değer kaybettiği görülmektedir.

Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

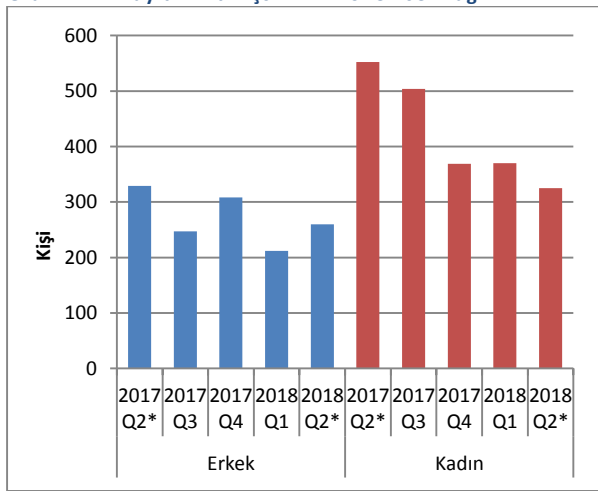
Kaynak: KKTMB

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2018 yılı birinci çeyreği sonunda 1.007 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2018 yılının Nisan ayı sonu itibarıyla 1.185 kişiye yükselmiştir. Bu yılın Nisan ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiğinde, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 63'ünün erkeklerden, yüzde 37'sinin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

2018 yılının birinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 579 iken, 2018 yılının Nisan ayı sonu iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 221 olmuştur. 2018 yılı birinci çeyrek sonunda kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 961 kişi dikkate alındığında Nisan ayı sonunda iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 562 olmuştur.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2017 Q2	2017 Q3	2017 Q4	2018 Q1	2018 Q2*
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	712	878	748	674	579
Dönem içinde iş isteğiyle başvurular	1,509	1,224	1,159	866	221
Dönem içinde işe yerleştirilenler	727	546	606	326	61
Dönem içinde kayıttan düşenler	616	808	627	635	177
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	878	748	674	579	562

Kaynak: Çalışma Dairesi

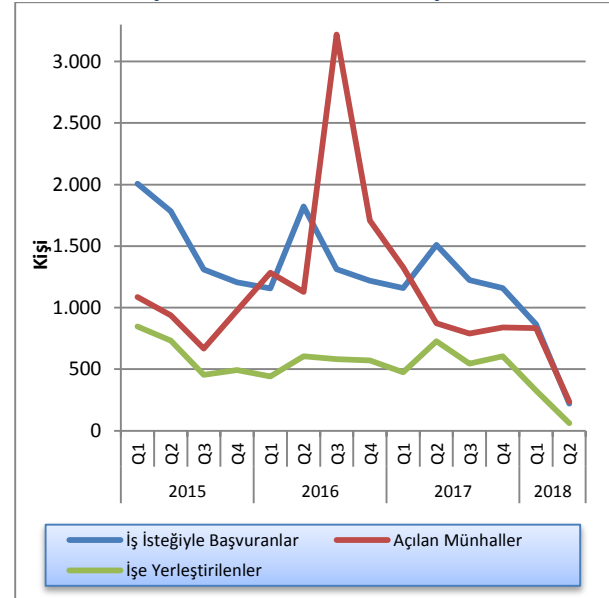
Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, 2018 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla toplam 1.004 iş münhalinin 2018 ikinci çeyreğine aktarıldığı, Ocak, Şubat ve Mart aylarında ise toplam 834 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 51 adet doldurulan ve 6 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2018 Nisan ayı sonu itibarıyla toplam 1.182 münhal ertesi döneme devredilmiştir.

Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2017 Q2	2017 Q3	2017 Q4	2018 Q1	2018 Q2*
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	693	807	1.018	898	1.004
Dönem içinde alınan iş münhalleri	874	790	839	834	235
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	727	546	606	326	51
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	33	33	353	402	6
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	807	1.018	898	1.004	1.182

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

Kaynak: Çalışma Dairesi

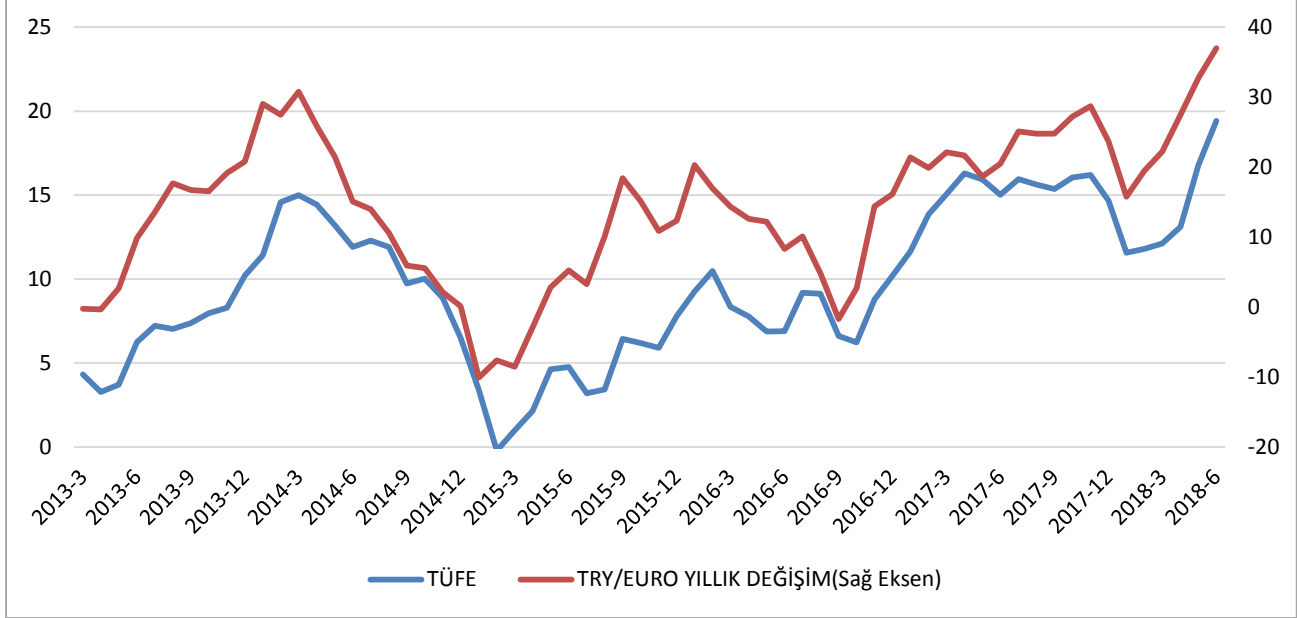
*: KKTC Çalışma Dairesi tarafından veriler Nisan ayına kadar yayımlandığından dolayı 2018 yılı ikinci çeyreğine ait veriler sadece Nisan ayı baz alınarak hazırlanmıştır.

2.2 ENFLASYON

2013 yılı Mart ayından bu yana gerçekleşen TÜFE değişimleri ve TRY/EUR yıllık değişimlerinin verildiği Grafik 2.3'e bakıldığında, iki değer de ilgili dönemde genel olarak birbirine paralel seyrettiği görülmektedir. Grafikten anlaşılacağı üzere Türk Lirası'nın yabancı

para cinslerine karşı değer kaybının tüketici fiyatları genel seviyesine geçişkenliği çok yüksektir. 2015 yılından itibaren birbirine korele olarak devam eden iki değişim oranları Ocak 2018 döneminden itibaren yükelişe geçmiştir.

Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi – TRY/EUR Yıllık Değişim

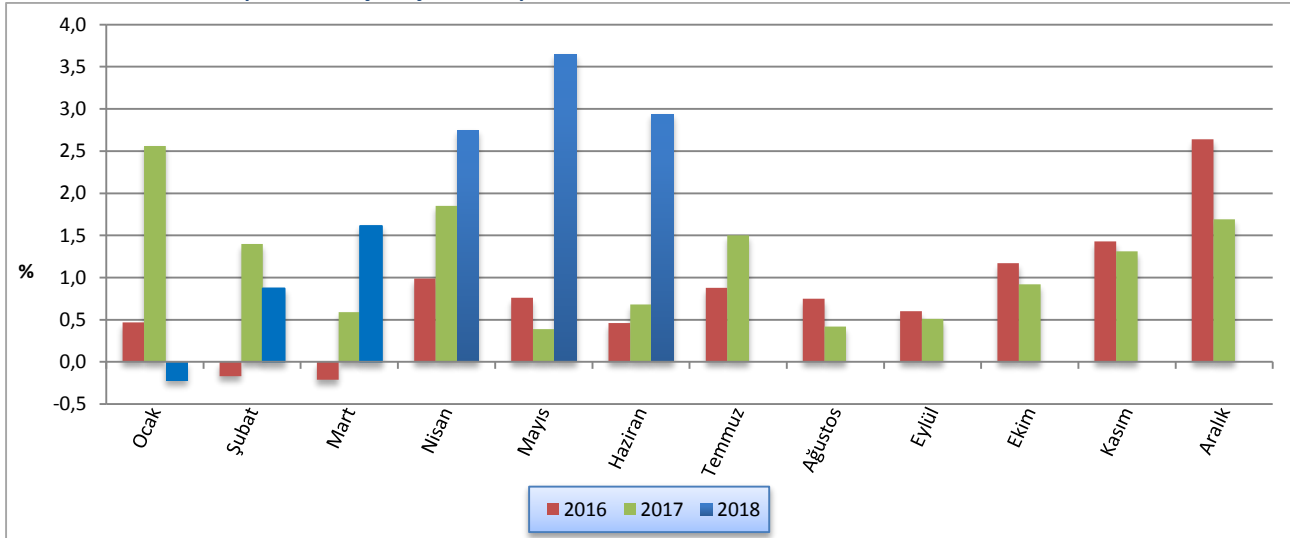

Kaynak: DPÖ

2018 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2017 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2017 yılının Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında sırasıyla yüzde 1,85, yüzde

0,39 ve yüzde 0,68 olan oranları, 2018 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 2,75, yüzde 3,65 ve yüzde 2,94 olarak gerçekleşmiştir.

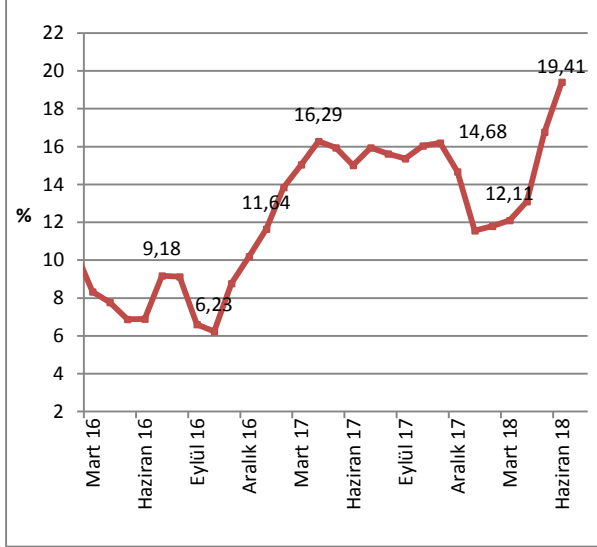
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2017 yılı Nisan ayında yüzde 16,29, Mayıs ayında yüzde 15,94 ve Haziran ayında yüzde 15,02 olan yıllık enflasyon oranı, 2018 yılı Nisan ayında yüzde 13,1, Mayıs ayında yüzde 16,78 ve Haziran ayında ise yüzde 19,41 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

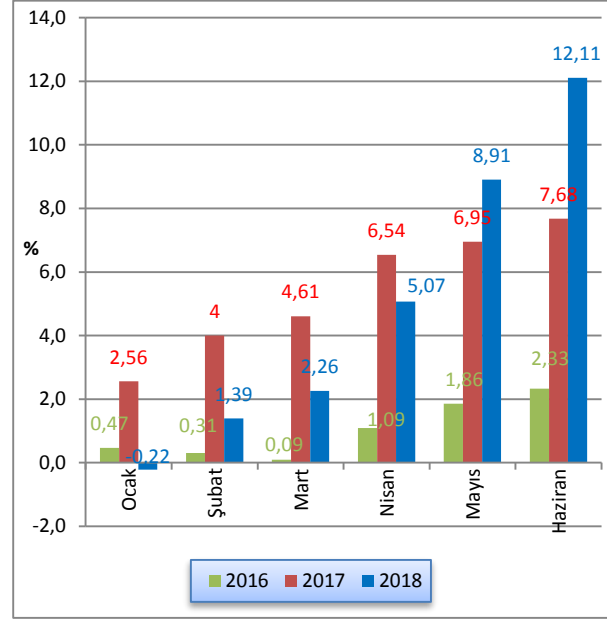

Kaynak: DPÖ

2017 yılı Kasım ayı itibarıyla yıllık enflasyon, yüzde 16,05 seviyesinde iken Aralık ayında baz etkisiyle düşüş göstererek yüzde 14,68 seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı Nisan ayında yüzde 5,07, Mayıs

ayında yüzde 8,91 ve Haziran ayında ise yüzde 12,11 seviyesinde gerçekleşmiştir.

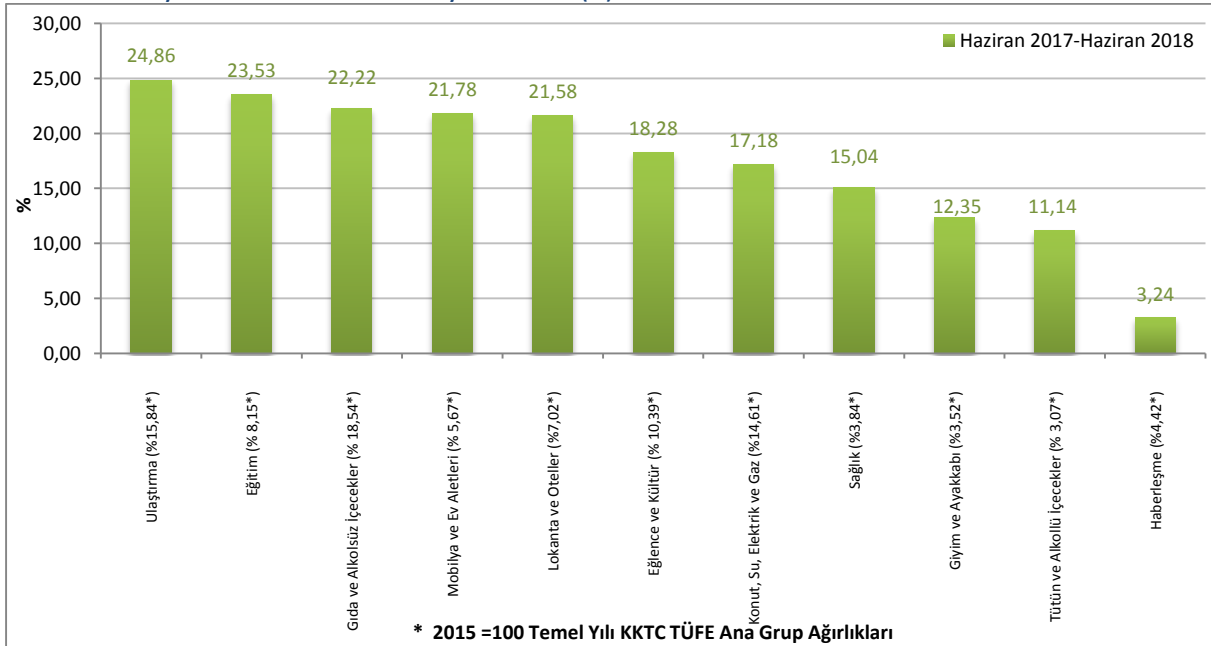
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2018 yılı Haziran ayı sonunda yıllık fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 24,86 ile ulaştırma, yüzde 23,53 ile eğitim ve yüzde 22,22 ile gıda ve alkolsüz içecekler kalemleridir. 2018 yılı Haziran sonu itibarıyla en düşük fiyat artışı ise yüzde 3,24 ile haberleşme kaleminde gerçekleşmiştir.

Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: DPÖ

2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Değişim Oranları (%)

	Aylar	Aylık	Bir Önceki Yılsonuna Göre	Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs	0,76	1,86	6,87
	Haziran	0,46	2,33	6,89
	Temmuz	0,88	3,23	9,18
	Ağustos	0,75	4,00	9,13
	Eylül	0,60	4,63	6,60
	Ekim	1,17	5,85	6,23
	Kasım	1,43	7,36	8,77
	Aralık	2,64	10,19	10,19
2017	Ocak	2,56	2,56	11,64
	Şubat	1,40	4,00	13,85
	Mart	0,59	4,61	15,05
	Nisan	1,85	6,54	16,29
	Mayıs	0,39	6,95	15,94
	Haziran	0,68	7,68	15,02
	Temmuz	1,50	9,29	15,95
	Ağustos	0,42	9,75	15,63
	Eylül	0,51	10,31	15,37
	Ekim	0,92	11,32	16,05
	Kasım	1,31	12,78	16,19
	Aralık	1,69	14,68	14,68
2018	Ocak	-0,22	-0,22	11,57
	Şubat	1,61	1,39	11,80
	Mart	0,87	2,26	12,11
	Nisan	2,75	5,07	13,10
	Mayıs	3,65	8,91	16,78
	Haziran	2,94	12,11	19,41

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

(KKTC Ticaret Dairesi tarafından hazırlanan Mayıs-Haziran aylarına ait ithalat verileri temin edilemediğinden, güncelleme yapılamamıştır).

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre KKTC'nin 2017 yılı Nisan ayındaki ihracat toplamı 11 milyon ABD dolarıdır, bu toplam

2018 yılının aynı döneminde 11,1 milyon ABD doları olmuştur. İthalatta ise bir yıllık değişim Nisan ayında yüzde 17,6 oranında artış olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.1: İhracat ve ithalat

	İhracat (ABD Doları)			İthalat (ABD Doları)		
	2017	2018	Yüzde Değişim	2017	2018	Yüzde Değişim
Ocak	7.567.748	10.005.513	32,2	110.035.173	144.241.183	31,0
Şubat	11.372.143	14.786.580	30,0	126.115.804	131.693.970	4,4
Mart	13.489.437	12.183.339	-9,6	132.316.926	165.954.943	25,4
I. Çeyrek	32.429.328	36.975.432	14,0	368.467.903	441.890.096	19,9
Nisan	10.928.228	11.138.772	1,9	130.362.215	153.389.036	17,6
Mayıs	9.359.597	9.388.842	0,3			
Haziran	7.184.407	6.299.310	-12,3			
II. Çeyrek (Nisan)	10.928.228	11.138.772	1,9	130.362.215	153.389.036	17,6
Yıl Toplamı (Ocak - Nisan)	43.357.556	48.114.204	10,9	498.830.118	595.279.132	19,3

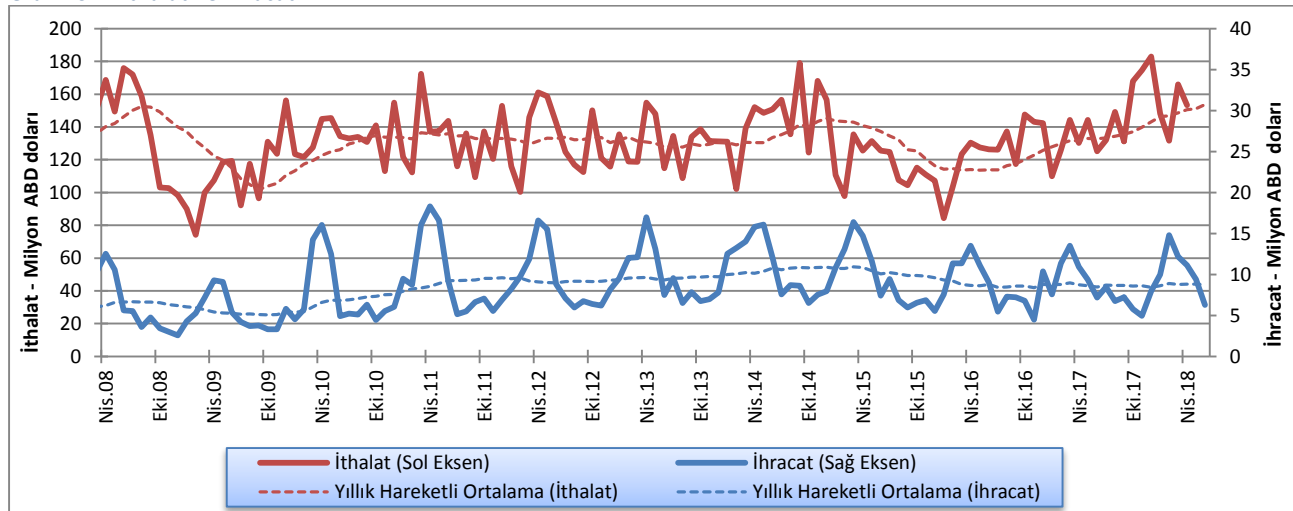
Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) 2018 ithalat ve ihracat rakamları geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ihracat ve ithalatının Nisan 2008 ve Nisan 2018 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri incelendiği zaman, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacminin, ikinci altı ayda düştüğü görülmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düşüşe geçmiştir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler arasındaki fark yavaş da olsa

azalmaktadır. İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 88 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, Ocak 2015 sonrası dönemde yön değiştirerek düşme eğilimine girdiği, fakat Eylül 2016 sonrası dönemde tekrar yükselişe geçtiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve ihracat

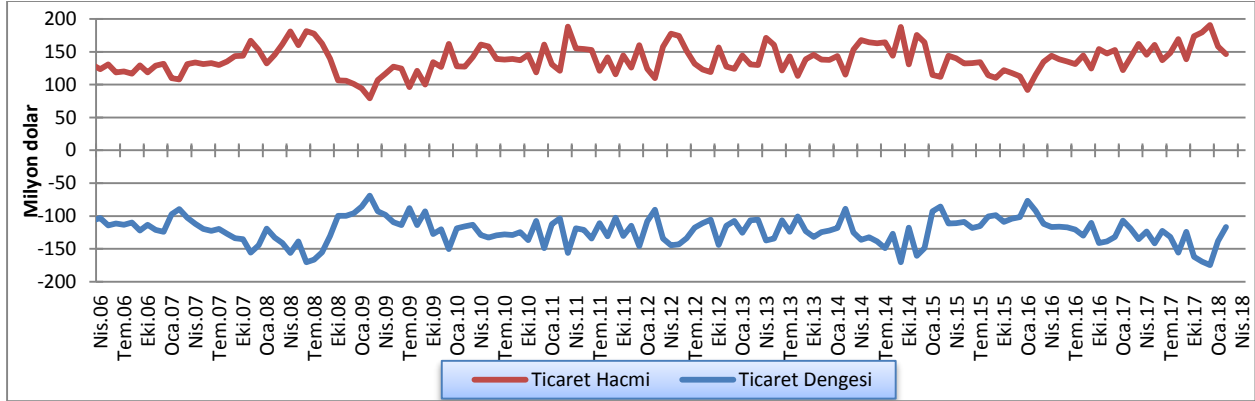

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmekte ve ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Nisan 2017 – Nisan 2018 döneminde ticaret hacmi 145,4 milyon ABD dolarından 164,5 milyon ABD dolarına yükselmiş, dış ticaret açığı ise sırasıyla 123,5 milyon ve 142,2 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 ve 2017 yıllarında bu oran yüzde 7,1 ve 2018 yılı Nisan döneminde ise yüzde 7,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)

Kaynak: Ticaret Dairesi

2017 yılında Diğer Avrupa Ülkeleri ve Diğer Ülkeler gruplarının toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla artış kaydedilirken, Türkiye'nin, AB ülkeleri ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri gruplarının paylarında ise düşüş görülmüştür. 2018 yılı Ocak-Haziran

aylarında, 2017 yılının aynı dönemiyle kıyaslandığında Diğer Avrupa Ülkeleri, Orta Doğu ve Arap Ülkeleri ve Diğer Ülkeler'e yapılan ihracatta artış, Türkiye ve AB Ülkeleri'ne yapılan ihracatta ise düşüş gözlenmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,2	30,2	5,3
2016	62,5	10,2	0,9	22,7	3,7
2017	60,4	7,9	1,6	21,1	9,0
2018 (Ocak-Haziran)	59,4	4,2	3,3	22,0	10,5

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin gerçekleştirdiği toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2017 yılsonu itibarıyla yüzde 58,9'dur. Öte yandan, AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı, 2017 yılsonu itibarıyla 0,4 puan artarak yüzde 21,3'e yükselmiştir. 2017 yılında Türkiye ve Uzak Doğu Ülkeleri'nden yapılan ithalatta azalış, AB ülkelerinden, diğer ülke gruplarından, diğer Avrupa Ülkeleri'nden Orta Doğu ve Arap Ülkeleri'nden yapılan ithalatın paylarında artış gerçekleşmiştir. 2018 yılının

Ocak-Nisan dönemine bakıldığında ise, 2017 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Türkiye, Uzak Doğu Ülkeleri, Diğer Ülkeler ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri gruplarından yapılan ithalatın payında artış, AB ülkeleri ve Diğer Avrupa Ülkeleri gruplarının paylarında ise azalış görölmektedir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	64,5	18,1	7,7	3,0	4,7	2,0
2016	60,4	20,9	8,7	3,3	4,5	2,2
2017	58,9	21,3	8,0	3,5	5,0	3,3
2018 (Ocak-Nisan)	63,8	15,7	8,5	2,9	6,5	2,6

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

2018 yılının ikinci çeyreğinde 440.525 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2017 yılının aynı dönemine göre yüzde 2,2 oranında artmıştır.

İkinci çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3 oranında artmış, 3. ülke uyruklu yolcuların sayısı ise yüzde 1,1 oranında azalmıştır.

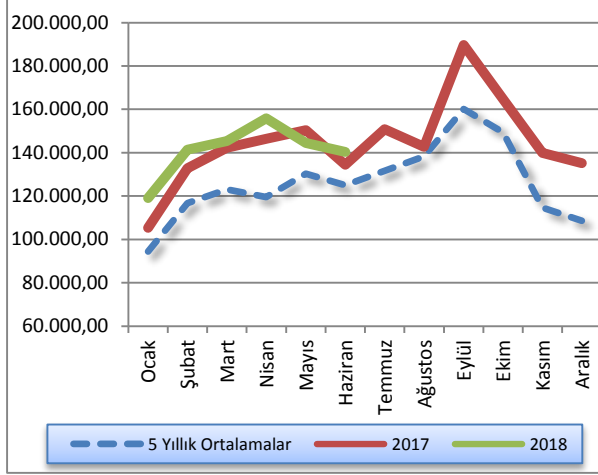
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2017	2018	Yüzde Değişim	2017	2018	Yüzde Değişim	2017	2018	Yüzde Değişim
Ocak	85.102	97.305	14,3	20.242	21.783	7,6	105.344	119.088	13,0
Şubat	101.113	108.195	7,0	31.737	33.105	4,3	132.850	141.300	6,4
Mart	101.949	108.825	6,7	40.252	36.534	-9,2	142.201	145.359	2,2
I. Çeyrek	288.164	314.325	9,0	92.231	91.422	-0,9	380.395	405.747	6,7
Nisan	111.236	121.905	9,6	35.119	33.919	-3,4	146.355	155.824	6,5
Mayıs	121.019	113.104	-6,5	29.421	31.320	6,5	150.440	144.424	-4,0
Haziran	102.804	110.425	7,4	31.575	29.852	-5,5	134.379	140.277	4,4
II. Çeyrek	335.059	345.434	3,0	96.115	95.091	-1,1	431.174	440.525	2,2
Ocak – Haziran Toplamı	623.223	659.759	5,9	188.346	186.513	-1,0	811.569	846.272	4,3

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

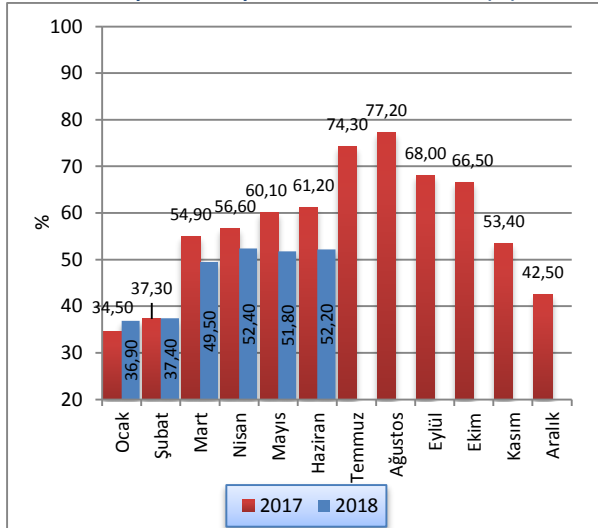
2018 yılının ikinci çeyreğinde gelen yolcu sayısı bir önceki yıl ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırıldığı zaman 2018 yılının ikinci çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2017 yılının ve son 5 yıl ortalamalarının üstünde olduğu görülmektedir.

Grafik 3.3 2018 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2017 Yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması

Ülkemizde bulunan turistik tesislerin 2017 ve 2018 yılları itibarıyla doluluk oranları incelendiği zaman 2018 yılı Nisan, Mayıs ve Haziran ayları doluluk oranının bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında daha düşük olduğu gözlemlenmiştir.

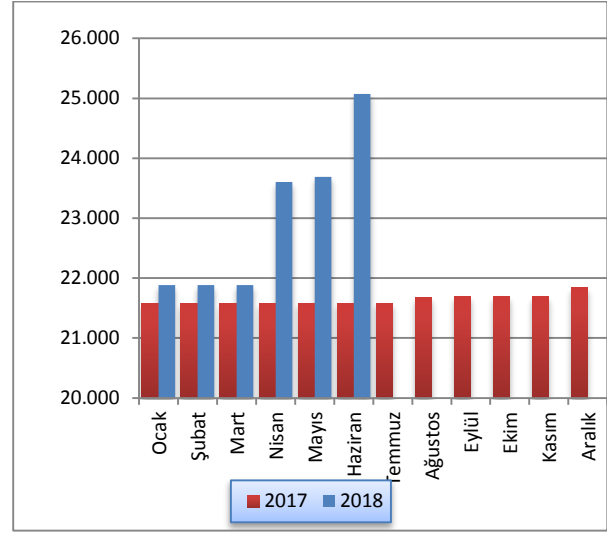
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%)

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2017 ve 2018 yılları itibarıyla karşılaştırıldığı zaman 2017 ikinci çeyreğinde 21.583 olan yatak kapasitesinin 2018 ikinci çeyreği itibarıyla 25.071'e ulaştığı görülmektedir.

Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2018 YILI İKİNCİ ÇEYREK SONUÇLARI

2018 mali yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 17,7 artış olurken gider toplamında yüzde 13 artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2018 yılı ikinci çeyreğinde 1.396 ve 1.323,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılının ikinci çeyreğinde 14,6 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2018 yılının aynı döneminde 72,2 milyon TL fazla vermiştir.

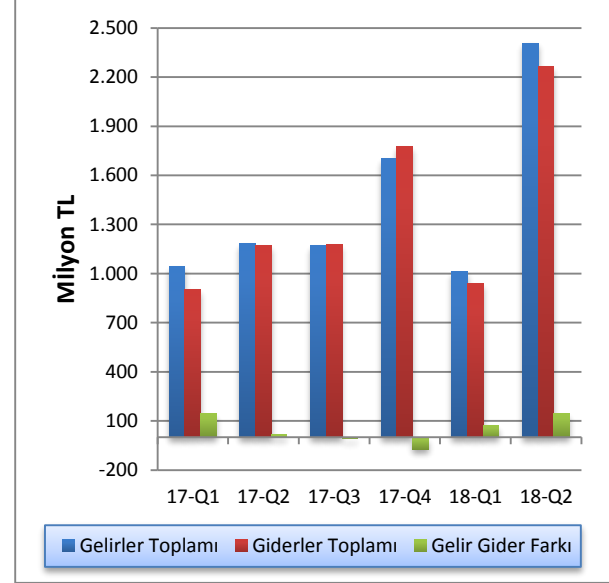
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

	2017		2018		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Nisan-Haziran Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Nisan-Haziran Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	5.102,1	1.185,6	6.662,4	1.396,0	17,7
Bütçe Giderleri	5.023,6	1.171,0	6.745,4	1.323,8	13,0
Bütçe Dengesi	78,5	14,6	-83,0	72,2	394,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2017 yılının tamamında elde edilen 5.102,1 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 23,2'si ikinci çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2018 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 21'i tahsil edilmiştir. 2018 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 6.745,4 milyon TL'nin yüzde 19,6'sı ikinci çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2018 mali yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 210,4 milyon TL artış göstererek 1.396 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2018 yılı ikinci çeyreği içinde 884,3 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2017 yılının aynı döneminde 783,2 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan vergi dışı gelirler kalemi ise 2018 yılı ikinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27,3 artış göstermiş ve 316,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı ikinci çeyreği içinde alınan bağış, yardım ve krediler kalemi de 163,1 milyon TL olmuştur.

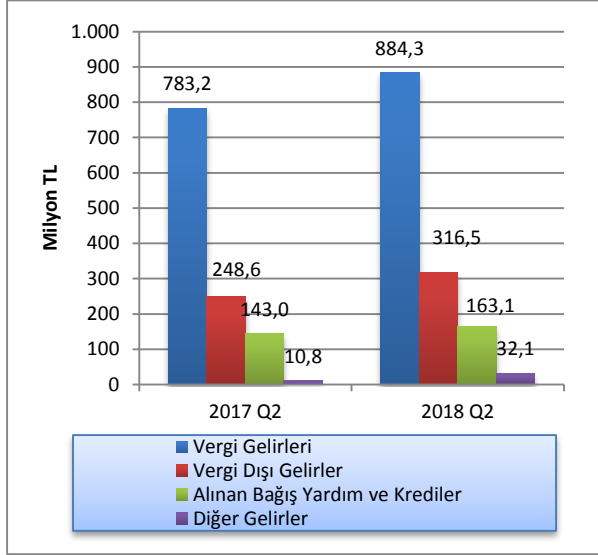
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

	2017 Nisan-Haziran	2018 Nisan-Haziran	% Değişim
Vergi Gelirleri	783,2	884,3	12,9
Vergi Dışı Gelirler	248,6	316,5	27,3
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	143,0	163,1	14,1
Diğer Gelirler	10,8	32,1	197,2
Toplam	1.185,6	1.396,0	17,7

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2017 yılının ikinci çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 12,1 iken, 2018 yılı aynı döneminde yüzde 11,7 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 66,1 iken yüzde 63,3, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 21 iken, yüzde 22,7 olarak gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kalemi ise binde 9,1 iken, yüzde 2,3 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2018 yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13 artış göstermiş ve 1.171 milyon TL'den 1.323,8 milyon TL'ye hareket etmiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde 11,3, 19,4 ve 18,1 oranlarında değişim olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2018 yılı ikinci çeyreğinde 665,8 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,1 artış gösteren personel giderleri kalemi, 461,8 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönem içinde yüzde 15,8 düşüş göstermiş ve 2018 yılı ikinci çeyreğinde 56,9 milyon TL olmuştur.

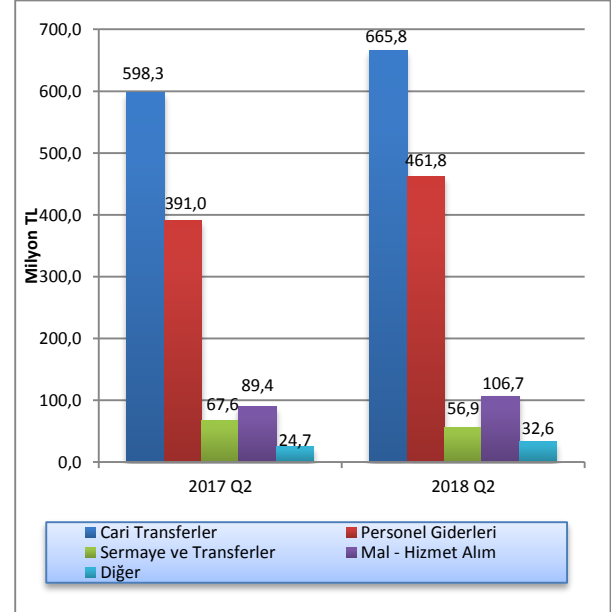
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2017 Nisan-Haziran	2018 Nisan-Haziran	% Değişim
Cari Transferler	598,3	665,8	11,3
Personel Giderleri	391,0	461,8	18,1
Sermaye Giderleri ve Transferler	67,6	56,9	-15,8
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	89,4	106,7	19,4
Diğer Giderler	24,7	32,6	32,0
Toplam	1.171,0	1.323,8	13,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2017 yılı ikinci çeyreği içinde yüzde 33,4 iken, 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 34,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2017 yılı ikinci çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 51,1'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 50,3 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2017 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 84,5 iken 2018 yılı aynı dönemde yüzde 85,2 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2018 yılı ilk altı ayı sonunda, 2018 yılı için öngörülen bütçe gelirlerinin yüzde 36,15'i tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin ise yüzde 33,58'i

harcanmıştır. 2017 yılı aynı dönemi için bu oranlar sırasıyla yüzde 43,72 ve yüzde 41,27 seviyelerindeydi.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2017 Gerçekleşme	2018 Bütçe Tahmini	2017 – 2018 Değişim (%)	2017 Altı Aylık Gerçekleşme	2018 Altı Aylık Gerçekleşme	2017 Altı Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	2018 Altı Aylık Gerçekleşme Oranı (%)
Gelirler							
Vergi Gelirleri	3.047,1	3.321,8	9,02	1.372,3	1.616,0	45,40	48,65
Vergi Dışı Gelirler	1.048,1	1.070,4	2,13	555,5	570,8	53,00	53,43
Alınan Bağış Yardım Krediler	930,8	2.154,2	131,44	290,8	163,1	31,24	7,57
Diğer Gelirler	76,1	116,0	52,43	12,2	58,2	16,03	50,17
Genel Toplam	5.102,1	6.662,4	30,58	2.230,8	2.408,1	43,72	36,15
Giderler							
Cari Transferler	2.360,0	2.471,6	4,73	1.021,9	1.121,4	43,30	45,37
Personel Giderleri	1.768,8	1.953,1	10,42	749,8	883,7	42,39	45,25
Sermaye Giderleri ve Transferleri	406,5	726,4	78,70	103,3	65,3	25,41	9,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	371,1	454,3	22,42	149,5	136,6	40,29	30,07
Diğer Giderler	117,2	1.140,0	872,70	48,7	58,1	41,55	5,10
Genel Toplam	5.023,6	6.745,4	34,27	2.073,2	2.265,1	41,27	33,58

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2018 yılı ikinci çeyreğinde 2017 yılının aynı dönemine göre yüzde 394,5 artarak 72,2 milyon TL olmuştur. Bütçe açığının kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri ise, önceki yılın aynı dönemi gibi bu dönemde de kullanılmamıştır.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla gerçekleşen 101,1 ve 67,9 milyon TL artışlara bağlı olarak, yerel gelirler kalemi yüzde 18,3 artmış ve 1.232,9 milyon TL'ye ulaşmıştır.

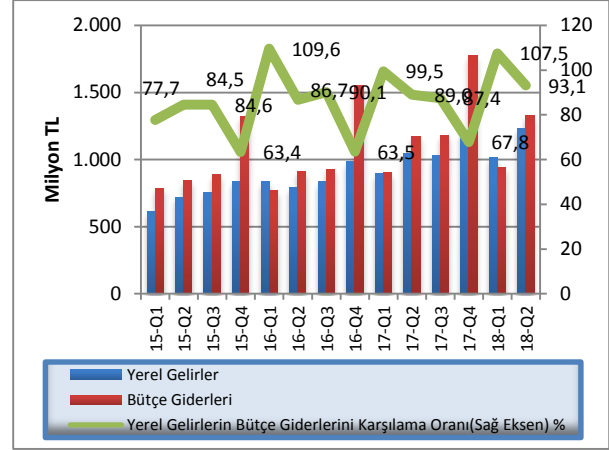
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2017 Nisan–Haz.	2018 Nisan–Haz.
Bütçe Gelirleri – (T.C. Kredi + iç Borçlanma)	1.185,6	1.396,0
1. Yerel Gelirler	1.042,6	1.232,9
Vergi Gelirleri	783,2	884,3
Vergi Dışı Gelirler	248,6	316,5
Diğer Gelirler	10,8	32,1
2. Dış Yardımlar	143,0	163,1
T.C. Yardımları	143,0	163,1
Bütçe Giderleri	1.171,0	1.323,8
Personel Giderleri	391,0	461,8
Cari Transferler	598,3	665,8
Sermaye Giderleri	67,6	56,9
Diğer Giderler	114,1	139,3
Finansman Dengesi	14,6	72,2
Finansman	0,0	0,0
T.C. Kredileri	0,0	0,0
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2018 yılı ikinci çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 93,1 olmuştur. Aynı oran 2017 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 89 idi.

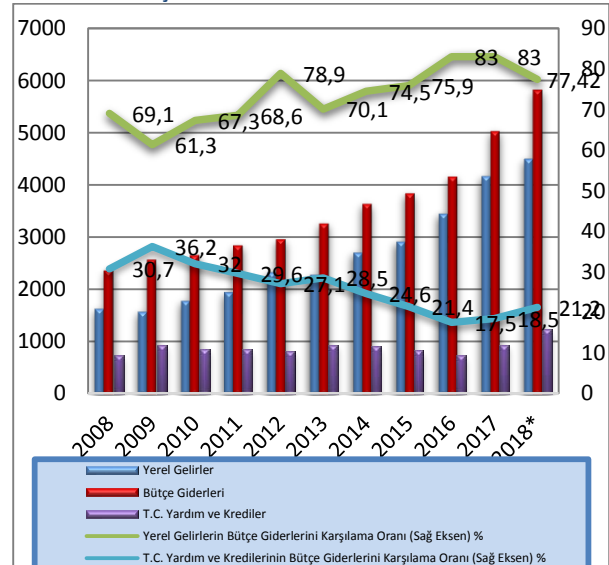
Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçe gelirlerinden T.C. yardım ve kredilerinin çıkarılması sonucu oluşan yerel gelir toplamının bütçe giderlerini karşılama oranı son 10 yılda yüzde 69 seviyelerinden yüzde 83 seviyelerine geldiği görülmekte ve bu oranın 2018 bütçe yasasına göre 77,42 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir. Yerel gelirler ile bütçe giderleri arasındaki açığın finansmanı için en önemli finansman kaynağı olan TC yardım ve krediler rakamının son 10 yıllık dönemde bütçe giderleri içindeki payı ise yüzde 30 seviyelerinden yüzde 20 seviyelerine gerilediği görülmektedir. Yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama anlamında son 10 yıllık dönemde olumlu bir tablo ortaya çıksa da, kamu maliyesi hala daha bütçe giderlerinin tamamını karşılayamamakta ve bütçe açığı sorunu yaşanmaya devam etmektedir.

Grafik 4.5: Yıllar İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

*: Tahmin

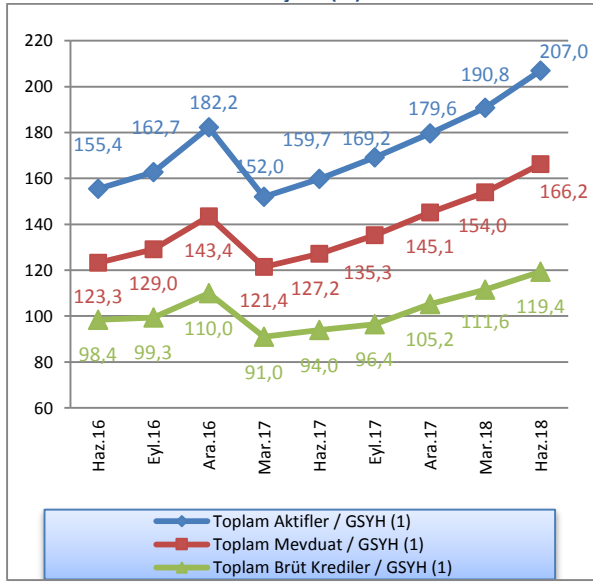
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2018 yılı ikinci çeyrek finansal derinleşme rakamlarına göre; toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 111,6'dan yüzde 119,4'e, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 190,8'den yüzde 207'ye ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 154'den yüzde 166,2'ye yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1)2016 ve 2017 yılları için GSYH gerçekleşme, 2018 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 26,69'a yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 26,27 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2017 Haziran sonu itibarıyla yüzde 18,04 olan SYSR 2018 yılının ikinci çeyreğinde 0,47 puan azalarak yüzde 17,57'e gerilemiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, 2018 yılının Haziran ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 5,72'den yüzde 5,46'ya gerilemiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 0,63 puan azalmış ve yüzde 71,82 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2017 yılı Haziran ayında yüzde 58,83 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 57,67 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 0,8 puan azalmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2018 yılı ikinci çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 7,01 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde yüzde 3,18 oranında artış olmuştur.

Bir önceki çeyrek dönemle karşılaştırıldığında, 2018 yılı Mart ayı sonunda yüzde 5,95 artan mevduat, 2018 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 7,96'lık artış göstermiştir.

2018 Mart sonu itibarıyla 10,01 olan finansal kaldıraç oranı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde 10,18 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

	2017			2018	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Likit Aktifler / Top. Aktifler (%)	26,27	27,80	27,42	26,37	26,69
SYSR (%)	18,04	18,27	17,30	17,40	17,57
TGA / Brüt Krediler (%)	6,08	6,06	5,72	5,72	5,46
Brüt Krediler / Top. Mevduat (%)	73,90	71,31	72,55	72,45	71,82
Brüt Krediler / Top. Aktifler (%)	58,83	57,02	58,61	58,47	57,67
Brüt Kredilerdeki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	3,18	2,65	9,11	5,81	7,01
Mevduattaki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	4,55	6,37	7,24	5,95	7,96
Finansal Kaldıraç ¹	9,44	9,54	9,99	10,01	10,18

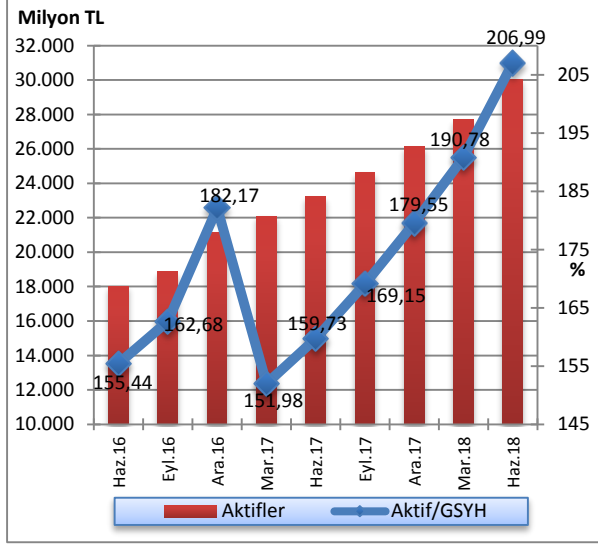
Not: (1)Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2018 yılının Haziran ayı sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 206,99'a yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: (1) 2016 ve 2017 yılları için GSYH gerçekleşme, 2018 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

5.1.4 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2018 yılı ikinci çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 54,62, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,02 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 55,44, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,11 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 56,49, ilk on bankanın payı ise yüzde 79,4 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 50,52, ilk on bankanın payı ise yüzde 78,58 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bankalara borçlar kaleminin büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 63,73, ilk on bankanın payı ise yüzde 91,47 düzeyindedir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör İçindeki Payları	2017			2018	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Aktifler	54,64	54,72	55,15	55,23	54,62
Brüt Krediler	56,73	56,34	57,01	56,22	55,44
Mevduat	56,81	56,94	56,80	56,87	56,49
Bankalara Borçlar	58,03	55,47	58,42	61,62	63,73
Özkaynaklar	50,66	50,37	50,38	49,75	50,52
İlk On Bankanın Sektör İçindeki Payları					
Aktifler	77,47	77,78	78,47	78,56	78,02
Brüt Krediler	81,09	80,83	81,11	80,64	80,11
Mevduat	79,92	79,91	80,07	79,91	79,40
Bankalara Borçlar	88,45	87,22	90,64	92,81	91,47
Özkaynaklar	76,80	77,22	78,36	78,27	78,58

Kaynak: KKTCMB

5.1.5 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2018 yılı Haziran ayı sonunda 21'dir. Sektördeki 21

bankanın 2'si kamu bankası, 14'ü özel sermayeli banka ve 5'i şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	13	14	14	14	14	14	14	14	14
Şube Bankaları	7	6	6	6	6	6	5	5	5
Toplam	22	22	22	22	22	22	21	21	21

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde 232'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam

şube sayısının yüzde 68,97'sinin özel sermayeli bankalara, yüzde 16,81'inin şube bankalarına, yüzde 14,22'sinin kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

	Şube Sayısının Gelişimi (adet)									
	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	
Kamu Bankaları	36	36	36	36	36	34	33	32	33	
Özel Sermayeli Bankalar	145	152	151	152	153	156	161	161	160	
Şube Bankaları	46	45	45	44	45	43	39	39	39	
Toplam	227	233	232	232	234	233	233	232	232	
	Personel Sayısının Gelişimi (kişi)									
	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	
Kamu Bankaları	504	554	548	564	559	565	558	554	550	
Özel Sermayeli Bankalar	1.807	1.875	1.934	1.924	1.927	1.965	2.024	2.038	2.042	
Şube Bankaları	567	560	562	564	564	570	524	519	528	
Toplam	2.878	2.989	3.044	3.052	3.050	3.100	3.106	3.111	3.120	

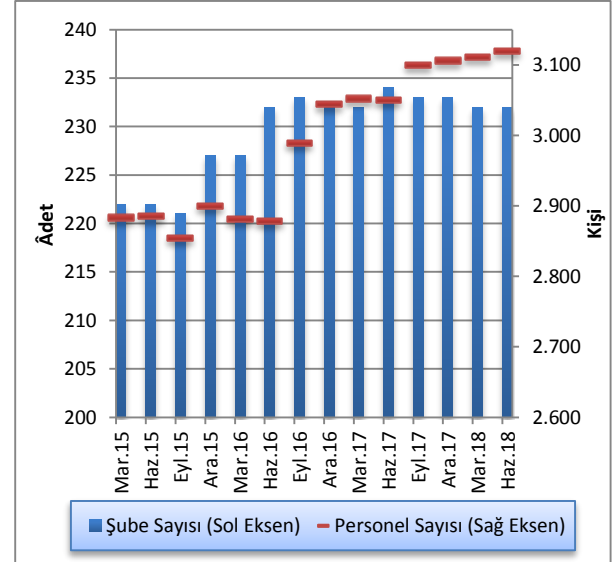
Kaynak: KKTCCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Mart 2018 - Haziran 2018 döneminde 9 kişi artarak 3.111'den 3.120'ye yükselmiştir. Söz konusu personelin 550'si kamu bankalarında, 2.042'si özel sermayeli bankalarda ve 528'i şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 2.038'den 2.042'ye, şube bankalarının personel sayısı 519'dan 528'e yükselmiş, kamu bankalarındaki personel sayısı ise 554'den 550'ye gerilemiştir.

Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde bankacılık sektöründe çalışan personel sayısı, 70 kişi artarak 3.050'den 3.120'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemde personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde, özel sermayeli bankalarda 115 kişi artarken, kamu bankalarında 9 kişi, şube bankalarında ise 36 kişi azalmıştır.

2018 yılının ikinci çeyreğinde sektörde çalışan personelin yüzde 17,63'ünün kamu bankalarına, yüzde 65,45'inin özel sermayeli bankalara, yüzde 16,92'sinin ise şube bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2018 yılı Mart ayı sonunda 27.698,6 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 8,5 artarak 30.051,9 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, likit aktiflerde yüzde 9,82, brüt kredilerde yüzde 7,01, MDC'de yüzde 8,05, diğer aktiflerde ise yüzde 15,39 artış görülmüştür. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 29,36, likit

aktifleri yüzde 31,42, brüt kredileri yüzde 26,81, MDC yüzde 33,65 artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 30,48, özkaynaklar ise yüzde 20,73 artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Mart 2018 - Haziran 2018 döneminde yüzde 7,96, özkaynaklar ise yüzde 6,82 artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2017			2018		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2018 - 06/2018	06/2017 - 06/2018
Likit Aktifler	6.103,5	6.840,0	7.161,8	7.303,9	8.021,5	9,82	31,42
MDC	1.601,3	1.632,6	1.704,6	1.980,8	2.140,2	8,05	33,65
Toplam Brüt Krediler	13.666,3	14.028,2	15.306,2	16.195,6	17.330,4	7,01	26,81
Diğer Aktifler	1.861,0	2.101,9	1.942,7	2.218,3	2.559,8	15,39	37,55
Aktif-Pasif Toplamı	23.232,1	24.602,7	26.115,3	27.698,6	30.051,9	8,50	29,36
Mevduat	18.494,1	19.672,9	21.098,1	22.352,7	24.131,2	7,96	30,48
Bankalara Borçlar	1.551,4	1.600,6	1.637,5	1.638,0	2.004,8	22,39	29,23
Diğer Pasifler	960,8	994,9	1.002,9	1.192,2	1.228,7	3,06	27,88
Özkaynaklar	2.225,8	2.334,3	2.376,8	2.515,7	2.687,2	6,82	20,73

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2018 yılının ikinci çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 57,67 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 26,69 payla likit aktifler, yüzde 8,52 ile diğer aktifler ve yüzde 7,12'lik payla MDC takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Haziran 2017 - Haziran 2018 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; likit aktifler, MDC ve diğer aktiflerde artış, brüt kredilerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Haziran 2018 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,3'ünü mevduat, yüzde 8,94'ünü özkaynaklar, yüzde 6,67'sini bankalara borçlar ve yüzde 4,09'unu diğer pasifler oluşturmaktadır.

Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde, mevduat kaleminde artış, bankalara borçlar, diğer pasifler ve özkaynaklar kalemlerinde ise azalış olduğu görülmektedir.

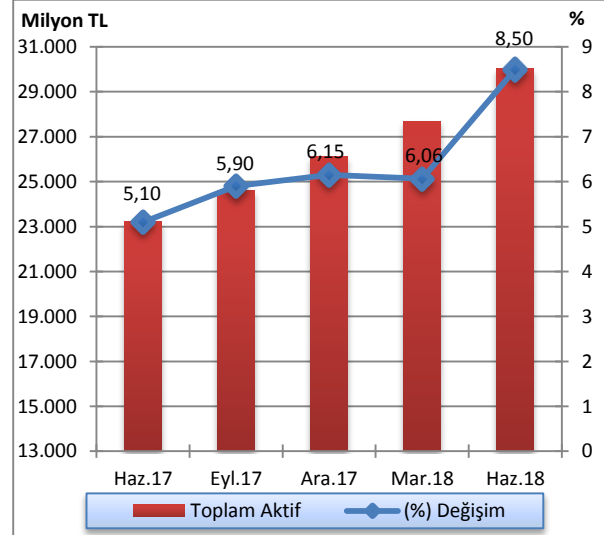
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2017			2018	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Likit Aktifler	26,27	27,80	27,42	26,37	26,69
MDC	6,89	6,64	6,53	7,15	7,12
Toplam Brüt Krediler	58,83	57,02	58,61	58,47	57,67
Diğer Aktifler	8,01	8,54	7,44	8,01	8,52
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	79,61	79,96	80,79	80,70	80,30
Bankalara Borçlar	6,68	6,51	6,27	5,91	6,67
Diğer Pasifler	4,13	4,04	3,84	4,31	4,09
Özkaynaklar	9,58	9,49	9,10	9,08	8,94
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTTCMB

Haziran 2017 - Haziran 2018 aralığındaki tüm dönemlerde büyüyen bankacılık sektörünün toplam aktifi, 2017 yılının ikinci, üçüncü ve son çeyreği itibarıyla sırasıyla yüzde 5,1, yüzde 5,9 ve yüzde 6,15 oranında artmıştır. Toplam aktiflerde, 2018 yılının birinci ve ikinci çeyreklerinde sırasıyla yüzde 6,06 ve yüzde 8,5 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

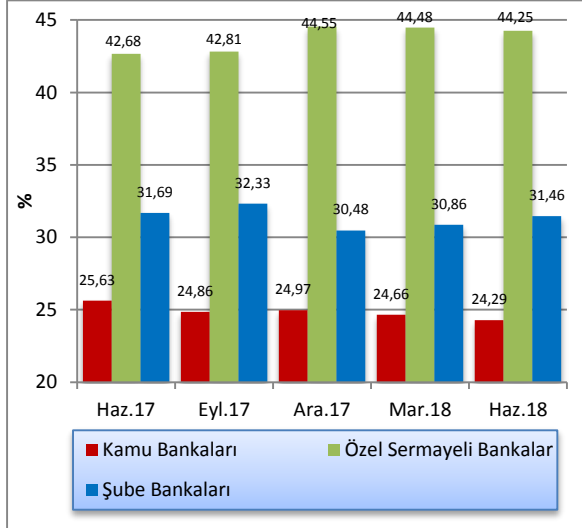

Kaynak: KKTTCMB

Sektör aktif toplamı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları grubunda yüzde 30,86'dan yüzde 31,46'ya yükselmiş, kamu bankaları grubunda yüzde 24,66'dan yüzde 24,29 düzeyine, özel sermayeli bankalar grubunda ise yüzde 44,48'den yüzde 44,25 düzeyine gerilemiştir. Haziran 2017 – Haziran 2018 döneminde ise, kamu bankaları ve şube bankaları gruplarında küçülme, özel sermayeli bankalar grubunda büyüme görülmüştür.

2018 yılının ikinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 6,8, özel sermayeli bankalarda yüzde 7,97 ve şube bankalarında yüzde 10,61 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 22,57, özel sermayeli bankalarda yüzde 34,12, şube bankalarında yüzde 28,42 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2017			2018		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2018-06/2018	06/2017-06/2018
Kamu Bankaları	5.955,1	6.116,1	6.523,2	6.834,2	7.299,1	6,80	22,57
Özel Sermayeli Bankalar	9.914,3	10.532,4	11.633,4	12.316,3	13.297,4	7,97	34,12
Şube Bankaları	7.362,7	7.954,2	7.958,7	8.548,1	9.455,4	10,61	28,42
Toplam	23.232,1	24.602,7	26.115,3	27.698,6	30.051,9	8,50	29,36

Kaynak: KKTCMB

2018 Haziran ayı itibarıyla brüt kredilerin TP ve YP dağılımına bakıldığında zaman TP kredilerin payı bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 53,72'den yüzde 51,55'e gerilemiş, YP kredilerin payı ise yüzde 46,28'den yüzde 48,45'e yükselmiştir. TP mevduat toplamının payı Haziran 2018 itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre

yüzde 43,54'den yüzde 40,79'a gerilemiş, YP mevduatın payı ise yüzde 56,46'dan yüzde 59,21'e yükselmiştir. Son dönemlerde Türk Lirasının değer kaybetmesine bağlı olarak TP mevduat ve kredilerin payında düşüş yaşanırken, YP mevduat ve kredilerin payında artış meydana gelmiştir.

Tablo 5.8: Krediler ve Mevduatın TP-YP Dağılımı (%)

	2017				2018					
	Haziran		Eylül		Aralık		Mart		Haziran	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP
Krediler (Brüt)	58,76	41,24	57,50	42,50	55,98	44,02	53,72	46,28	51,55	48,45
Mevduat	46,73	53,27	45,91	54,09	45,42	54,58	43,54	56,46	40,79	59,21

Kaynak: KKTCMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 9,82 artarak 7.303,9 milyon TL'den 8.021,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde, nakit değerler kaleminde 21,9 milyon TL, merkez bankasından alacaklar kaleminde 271,9 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 190,9

milyon TL, bankalardan alacaklar kaleminde 232,9 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2017 yılı Haziran ayı sonunda 6.103,5 milyon TL olan likit aktifler, 2018 yılı Haziran ayı sonunda 8.021,5 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 30,6 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi 749,4 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 674,4 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 463,6 milyon TL artmıştır.

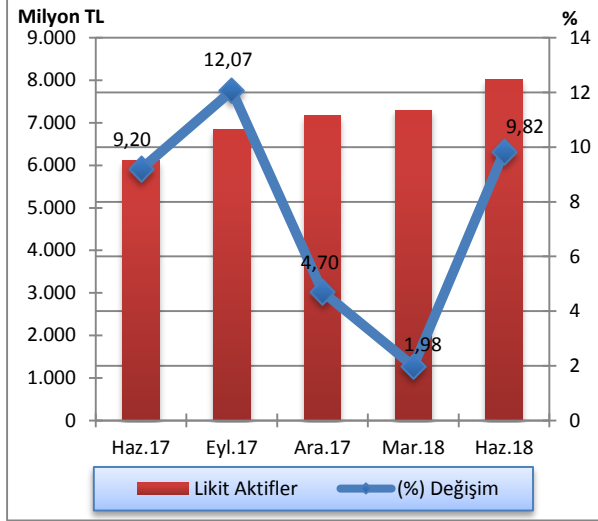
Tablo 5.9: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2017				2018		Yüzde Değişim 03/2018 - 06/2018
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran		
Nakit Değerler	208,7	227,9	216,4	217,4	239,3	10,07	
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	2.209,9	2.433,8	2.562,1	2.687,4	2.959,3	10,12	
BPP İşlemlerinden Alacaklar	1.012,1	1.251,5	1.499,1	1.495,6	1.686,5	12,76	
Bankalardan Alacaklar	2.672,8	2.926,8	2.884,2	2.903,5	3.136,4	8,02	
Toplam	6.103,5	6.840,0	7.161,8	7.303,9	8.021,5	9,82	

Kaynak: KKTCMB

Likit aktifler 2017 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 9,2, üçüncü çeyreğinde yüzde 12,07, dördüncü çeyreğinde ise yüzde 4,7 artış göstermiştir. Likit aktiflerde, 2018 yılı ilk çeyrek itibarıyla yüzde 1,98, ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 9,82 artış meydana gelmiştir.

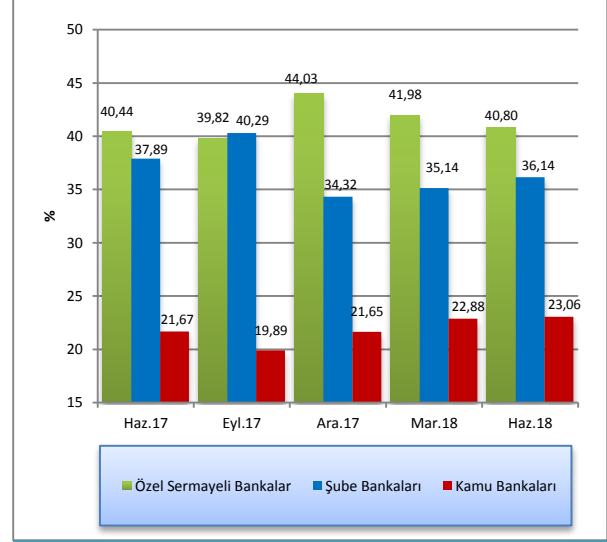
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, özel sermayeli bankaların likit aktiflerinde azalış, kamu bankaları ve şube bankalarının likit aktiflerinde artış gerçekleşmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde de özel sermayeli bankalar ve kamu bankaları gruplarında artış olurken, şube bankaları grubunda ise düşüş gerçekleşmiştir.

Grafik 5.7: Likit Aktiflerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

5.2.3 KREDİLER

2018 yılı Haziran ayı itibarıyla 9.710,9 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu, 4.462,5 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde işletme kredileri 7.475,2 milyon TL'den 9.710,9 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 3.642,2 milyon TL'den 4.462,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.10: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

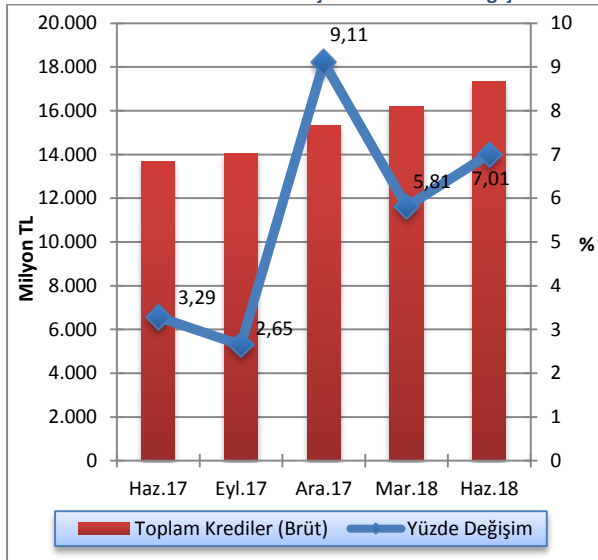
	2017			2018	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
İşletme Kredileri	7.475,2	7.598,6	8.406,5	8.907,5	9.710,9
Tüketici Kredileri	3.642,2	3.815,2	4.152,9	4.255,4	4.462,5
Kredi Kartları	379,2	391,6	394,7	392,4	421,6
İskonto ve İştirak Senetleri	180,0	178,0	195,0	206,2	220,3
Diğer Yatırım Kredileri	91,3	111,2	112,0	102,9	104,1
İthalat Kredileri	3,2	3,5	3,7	4,2	4,2
Fon Kaynaklı Krediler	14,2	15,9	17,1	17,0	18,4
İhtisas Kredileri	20,3	16,7	21,2	22,1	16,3
İhracat Kredileri	6,1	6,9	6,1	5,2	6,9
KKTCMB Kaynaklı Krediler	5,3	5,4	5,7	0,0	6,9
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	1.019,0	1.034,9	1.116,3	1.356,4	1.411,3
Toplam Krediler	12.836,1	13.178,0	14.431,3	15.269,5	16.383,9

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredilerinde, çeyreklik bazda 2017 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 3,29, Eylül ve Aralık ayları sonunda ise sırasıyla yüzde 2,65 ve yüzde 9,11 artış gerçekleşmiştir. Brüt krediler, 2018 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 5,81, Haziran ayı itibarıyla ise yüzde 7,01 oranında artış göstermiştir.

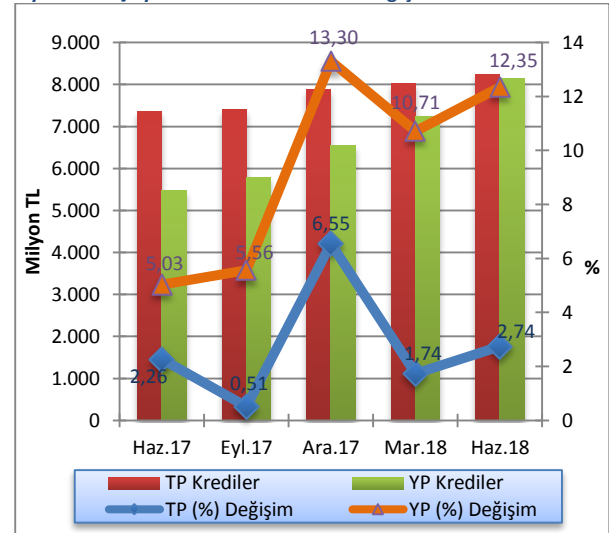
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde kredilerin 8.243,1 milyon TL'si TP cinsinden, 8.140,8 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 2,74, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 12,35 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden binde 1,9 azalış, YP cinsinden ise yüzde 9,5 artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri

TP cinsinden yüzde 3,41, YP cinsinden ise yüzde 12,67 oranında artış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinden yüzde 4,94, YP cinsinden ise yüzde 12,1 oranında artmıştır.

Tablo 5.11: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Mart 2018			Haziran 2018			Yüzde Değişim 03/2018 - 06/2018		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	2.950,4	1.195,4	4.145,8	2.944,7	1.309,0	4.253,7	-0,19	9,50	2,60
Özel Sermayeli Bankalar	2.998,8	4.610,4	7.609,2	3.101,2	5.194,5	8.295,7	3,41	12,67	9,02
Şube Bankaları	2.751,2	1.689,4	4.440,6	2.887,1	1.893,9	4.781,0	4,94	12,10	7,67
Toplam Krediler (Brüt)	8.700,4	7.495,2	16.195,6	8.933,0	8.397,4	17.330,4	2,67	12,04	7,01

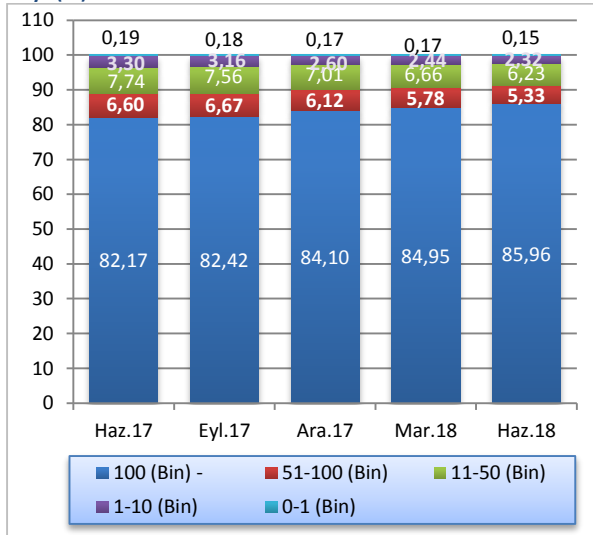
Kaynak: KKTÇMB

2018 yılı ikinci çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 85,96 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 6,23'lük payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 5,33 ve 2,32'sini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 1,5 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Haziran 2017 – Haziran 2018 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdeleri itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin TL, 1-10 bin TL ve 0-1 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise düşüş olmuştur.

Grafik 5.10: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

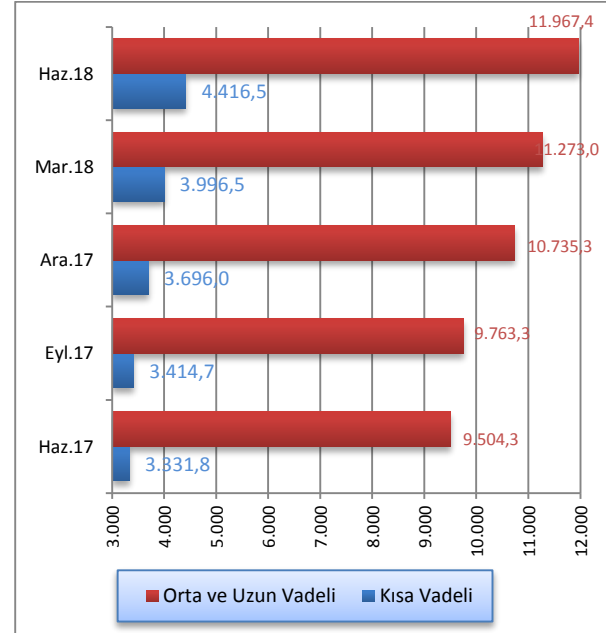

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTÇMB

Kısa vadeli krediler, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 3.996,5 milyon TL'den 4.416,5 milyon TL'ye, orta ve uzun vadeli krediler ise, 11.273 milyon TL'den 11.967,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde kısa vadeli kredilerde yüzde 32,56, orta ve uzun vadeli kredilerde ise yüzde 25,92 oranında artış olmuştur.

Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

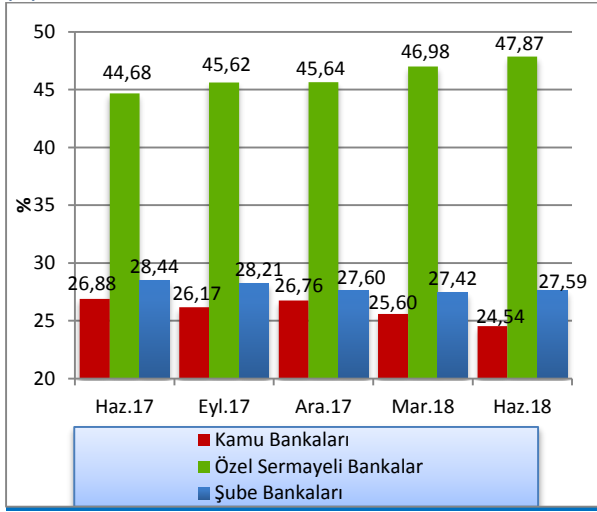

Not: 1 yıla kadar vadeli olanlar kısa vadeli kredi olarak sınıflandırılmaktadır.

Kaynak: KKTÇMB

Brüt kredilerin değişimi incelendiğinde, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 46,98'den yüzde 47,87'ye yükselmiştir. Kamu bankalarının kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 25,6'dan yüzde 24,54'e gerilemiş, şube bankalarının payı ise yüzde 27,42'den yüzde 27,59'a yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde şube bankalarının ve kamu bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)

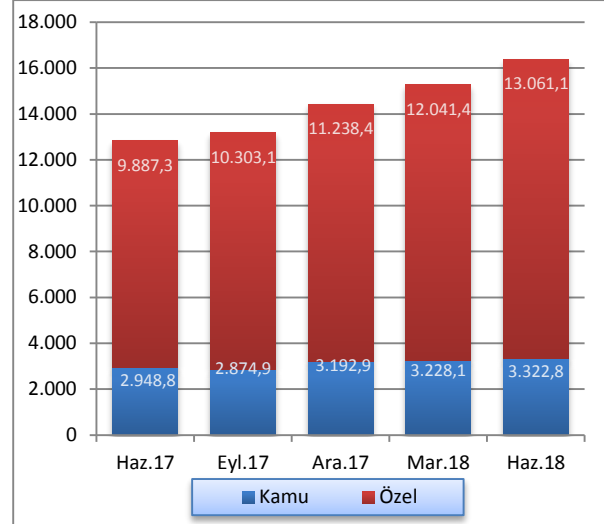

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2018 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 79,72'sini özel sektöre, yüzde 20,28'ini ise kamu sektörüne kullandırmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 3.228,1 milyon TL'den 3.322,8 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 12.041,4 milyon TL'den 13.061,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 12,68, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 32,1'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

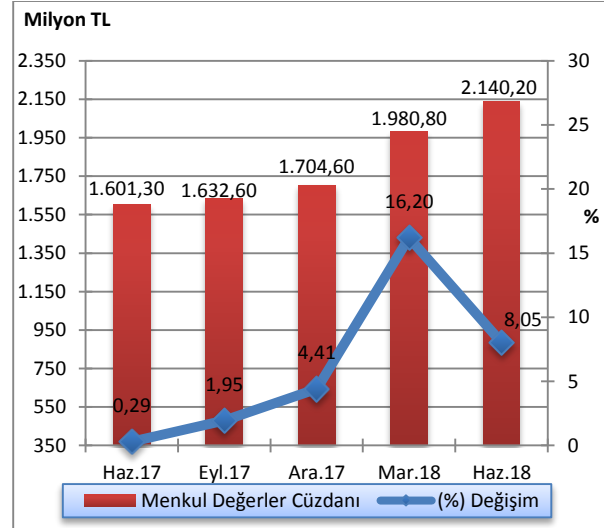

Kaynak: KKTCCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

MDC toplamı, 2018 yılı Haziran ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 8,05 oranında artmıştır. MDC, 2017 yılı Haziran, Eylül, Aralık ve 2018 yılı Mart ayları itibarıyla çeyreklik bazda sırasıyla binde 2,9, yüzde 1,95, yüzde 4,41 ve yüzde 16,2 oranında artmıştır.

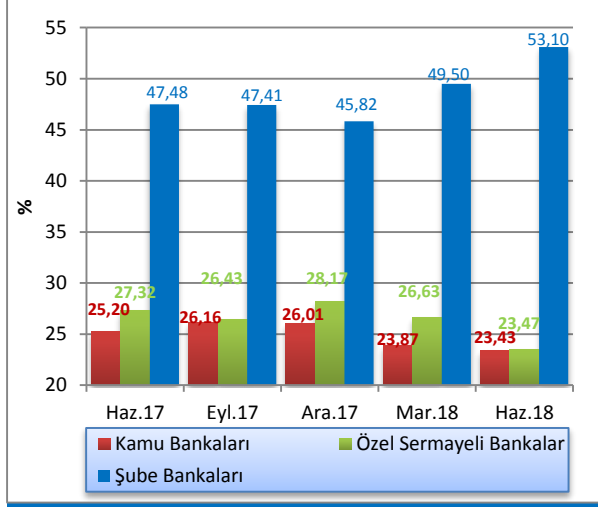
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCCMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 23,87'den yüzde 23,43'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 26,63'den yüzde 23,47'e gerilemiş, şube bankalarının payı ise yüzde 49,5'dan yüzde 53,1 seviyesine yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde kamu bankaları ve özel sermayeli bankalar gruplarında azalış, şube bankaları grubunda ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.12: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2017			2018	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Tasarruf	13.373,9	14.146,6	15.380,3	16.210,0	17.357,3
Ticari	3.512,2	3.914,2	3.942,5	4.270,9	4.686,0
Resmi	1.294,5	1.344,5	1.499,0	1.504,5	1.730,4
Diğer	313,5	267,5	276,3	367,3	357,5
Toplam Mevduat	18.494,1	19.672,9	21.098,1	22.352,7	24.131,2
Bankalara Borçlar	1.551,4	1.600,6	1.637,5	1.638,0	2.004,8
Bankalara Borçlar Dâhil Toplam Mevduat	20.045,5	21.273,5	22.735,6	23.990,7	26.136,0

Kaynak: KKTCMB

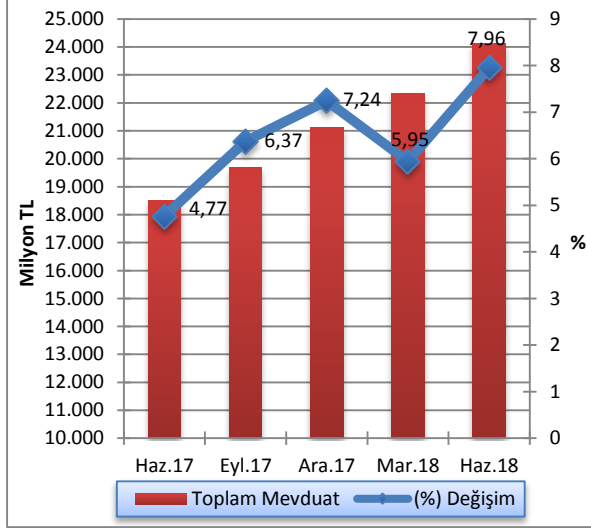
5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,96 artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde, yüzde 30,48 artış göstermiş ve 2018 yılı Haziran sonunda 24.131,2 milyon TL olmuştur.

2018 yılı Haziran sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 17.357,3 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 4.686 milyon TL ile ticari mevduat, 1.730,4 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Haziran 2017 – Haziran 2018 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 29,78, ticari mevduatta yüzde 33,42 ve resmi mevduatta yüzde 33,67 artış gerçekleşmiştir.

Toplam mevduat 2017 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 4,77, üçüncü çeyreğinde yüzde 6,37, son çeyreğinde ise yüzde 7,24 oranında artış göstermiştir. Toplam mevduatta 2018 yılının birinci çeyreğinde yüzde 5,95, ikinci çeyreğinde ise yüzde 7,96 oranında artış gerçekleşmiştir.

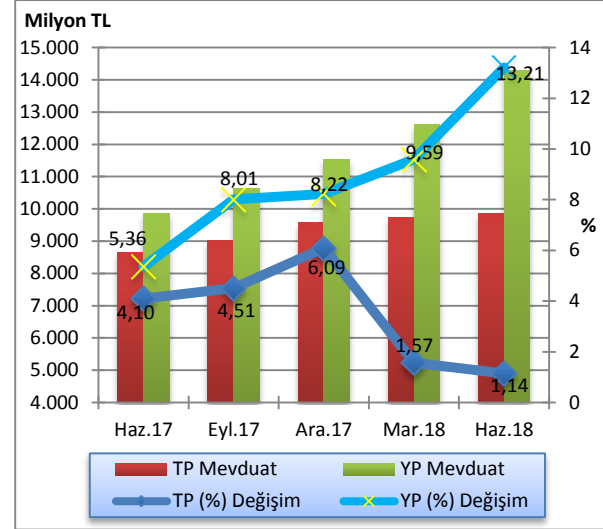
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde mevduatın 9.843,4 milyon TL'sinin TP cinsinden, 14.287,8 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 1,14, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 13,21 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

Haziran 2018 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 2,08, YP mevduatı ise yüzde 12,36 artmış, özel sermayeli bankaların TP mevduatında binde 9,6 azalış, YP mevduatında yüzde 11,59 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 2,57, YP mevduatında ise yüzde 17,33 oranında artış görülmüştür.

Tablo 5.13: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Mart 2018			Haziran 2018			Yüzde Değişim 03/2018-06/2018		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	3.215,9	2.672,6	5.888,5	3.282,8	3.003,0	6.285,8	2,08	12,36	6,75
Özel Sermayeli Bankalar	3.493,0	6.740,8	10.233,8	3.459,4	7.522,3	10.981,7	-0,96	11,59	7,31
Şube Bankalar	3.023,6	3.206,8	6.230,4	3.101,2	3.762,5	6.863,7	2,57	17,33	10,16
Toplam Mevduat	9.732,5	12.620,2	22.352,7	9.843,4	14.287,8	24.131,2	1,14	13,21	7,96

Kaynak: KKTÇMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 49,65'lik oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı, yüzde 21,06 payla üç ay vadeli, yüzde 14,84 payla vadesiz, yüzde 10,47'lik payla bir yıl vadeli ve yüzde 3,98'lik payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli ve 6 ay vadeli mevduatlarda sırasıyla 3,32, ve 0,1 puan azalış,

vadesiz, 3 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,98, 2,1 ve 0,34 puan artış gerçekleşmiştir.

Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde vadesiz ve 1 ay vadeli mevduatta sırasıyla 0,14 ve 3,99 puan azalış, 3 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatta sırasıyla 2,64 ve 1,5 puan artış olmuştur. 6 ay vadeli mevduatta ise değişim olmamıştır.

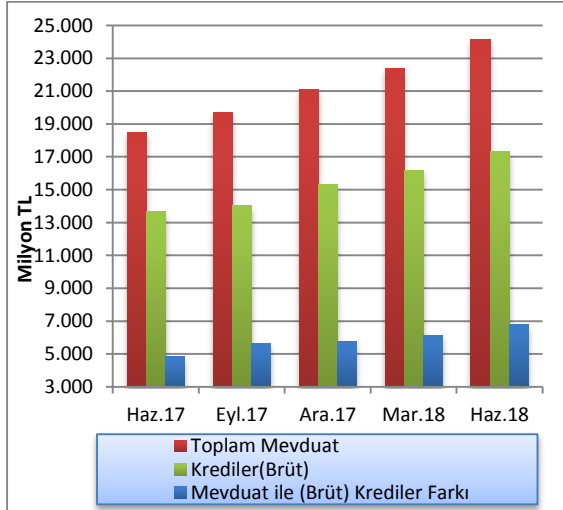
Tablo 5.14: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2017				2018		Değişim (Puan)	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2018-06/2018	06/2017-06/2018	
Vadesiz	14,98	14,83	14,78	13,86	14,84	0,98	-0,14	
1 Ay Vadeli	53,64	51,18	51,23	52,97	49,65	-3,32	-3,99	
3 Ay Vadeli	18,42	20,54	20,19	18,96	21,06	2,10	2,64	
6 Ay Vadeli	3,98	4,39	4,36	4,08	3,98	-0,10	0,00	
1 Yıl Vadeli	8,97	9,06	9,44	10,13	10,47	0,34	1,50	
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00			

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Mart 2018 sonunda 6.157,1 milyon TL olan fark, 2018 yılı Haziran ayında 643,7 milyon TL artmış ve 6.800,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

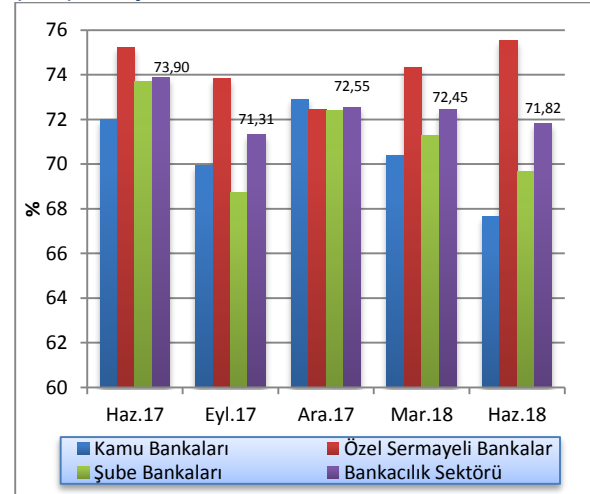
Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, 2018 yılının Mart ayı sonunda yüzde 72,45 oranında gerçekleşmiş ve 2018 yılının Haziran ayı sonunda yüzde 71,82 seviyesine

gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 2,1 puan azalmıştır.

2018 yılının Haziran ayı sonunda mevduatın kredilere dönüşüm oranı banka grupları bazında incelendiği zaman, özel sermayeli bankalar yüzde 75,54 ile birinci sırada yer almaktadır. Özel sermayeli bankaları yüzde 69,66 oranla şube bankaları takip etmektedir. Kamu bankaları ise yüzde 67,67 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,82 oranında artarak 2018 yılının ikinci çeyreği sonunda 2.687,2 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde ise yüzde 20,73 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 168,6 milyon TL, yedek akçeler ise 58,8 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.15: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2017			2018	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Ödenmiş Sermaye	1.011,7	1.021,4	1.099,6	1.153,7	1.180,3
Yedek Akçeler	558,0	558,0	409,6	572,8	616,8
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	88,8	92,6	101,1	110,0	124,0
Dönem Kârı (Zararı)	185,4	297,4	407,5	123,1	316,1
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	380,9	364,0	358,1	555,2	449,1
Toplam	2.225,8	2.334,3	2.376,8	2.515,7	2.687,2

Kaynak: KKTCCMB

5.3 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, 2018 yılının Mart ayına göre 2018 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 11,17 oranında artmış, 4.620,3 milyon TL seviyesinden 5.136,5 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 31,48 oranında artış olmuştur.

Mart 2018 sonunda 22.638,7 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2018 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 7,27 oranında artarak 24.283,6 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 30,06 oranında artmıştır.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,61 oranında artarak 24.286,7 milyon TL'den 26.135,3 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 30,25'tir.

Tablo 5.16: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

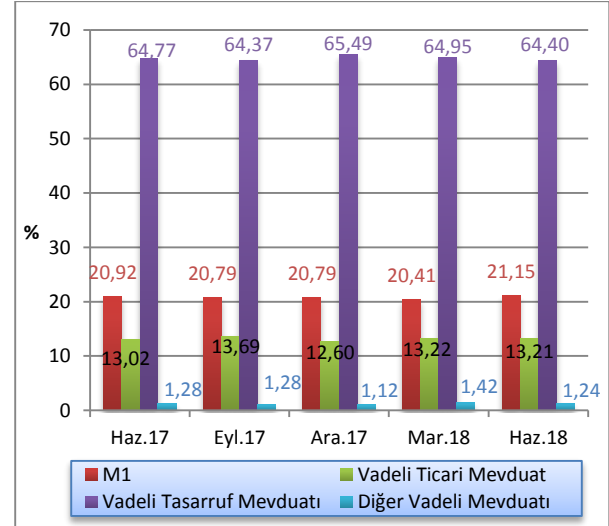
Yıllar	Dönem	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,71	21.181,5	6,72	22.789,8	7,29
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61

Kaynak: KKTCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Haziran 2018 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 64,4 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 21,15'lik payla M1, yüzde 13,21 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,24'lük oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde oransal olarak 0,37 puan azalarak yüzde 64,4'e gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden M1 yüzde 20,92'den yüzde 21,15'e, vadeli ticari mevduat yüzde 13,02'den yüzde 13,21'e yükselmiş, diğer vadeli mevduat ise yüzde 1,28'den yüzde 1,24'e gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları

Kaynak: KKTCMB

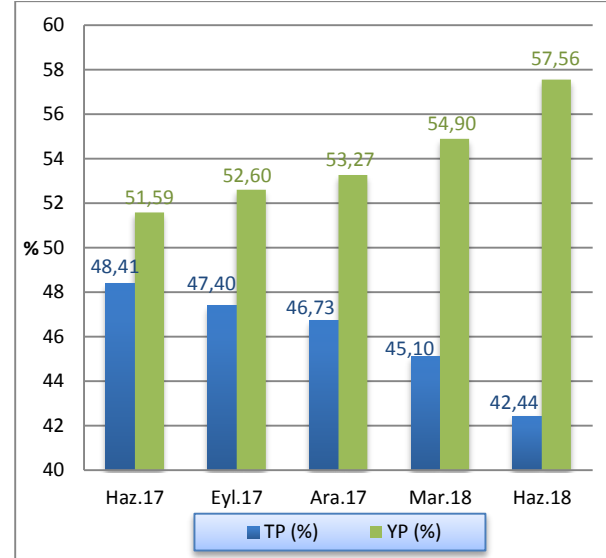
M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Haziran 2018 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 42,44, YP mevduatın ise yüzde 57,56 oranında olduğu görülmektedir. Bu paylar Haziran 2017 sonunda TP'de yüzde 48,41 YP'de ise yüzde 51,59 seviyesinde idi.

5.4 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2016 yılının birinci çeyrek verileri, BPP'nin yeni bir bilişim altyapısına geçmesinden dolayı Şubat ve Mart aylarını kapsamaktadır.

2018 yılı ikinci çeyrek itibarıyla TL'de 779, ABD dolarında 121, avroda 366 ve sterlinde 540 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 16.336 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 242 milyon ABD doları, avroda 8.451 milyon avro ve sterlinde 5.448 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2016								
Şubat - Mart	101	948.500	48	543.000	60	139.150	136	1.296.050
Q2	468	4.486.250	224	2.732.400	245	532.200	551	5.281.550
Q3	465	5.473.600	116	2.125.500	174	787.300	424	3.917.600
Q4	909	9.985.350	194	2.799.200	214	1.197.550	559	4.854.300
2017								
Q1	765	17.094.850	245	1.637.875	207	1.321.300	702	6.972.375
Q2	618	11.700.500	149	876.650	202	3.317.600	679	5.874.875
Q3	633	9.554.550	167	177.450	220	5.263.225	716	5.715.425
Q4	708	15.421.800	197	314.050	251	7.011.600	574	5.731.125
2018								
Q1	948	16.733.550	163	409.500	272	7.738.650	579	5.729.025
Q2	779	16.336.150	121	241.600	366	8.451.450	540	5.447.950

Kaynak: KKTCCMB

2018 yılı ikinci çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına bakıldığında, TL’de yüzde 93,68, ABD dolarında yüzde 94,18, avroda yüzde 99,98 ve sterlinde yüzde 99,66 oranlarında gecelik vadede işlem gerçekleştiği görülmektedir. TL’de 1 haftalık işlemler

yüzde 5,68 oranında gerçekleşmiştir. Bir ay vadeli işlemlerde, TL’de binde 5,6, ABD dolarında yüzde 5,82, avroda binde 0,2 ve sterlinde binde 3,4 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir. 3 aylık işlemler ise TL’de binde 0,8 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 5.18: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2017 Q1	17.094.850		1.637.875		1.321.300		6.972.375	
O/N	17.027.850	99,61	1.599.025	97,63	1.320.300	99,92	6.972.375	100,00
1W	42.000	0,24						
2W	1.000	0,01						
1M	24.000	0,14	38.350	2,34	1.000	0,08		
3M			500	0,03				
2017 Q2	11.700.500		876.650		3.317.600		5.874.875	
O/N	11.565.750	98,85	837.900	95,58	3.316.850	99,98	5.874.875	100,00
1W	108.250	0,93						
1M	26.500	0,22	38.750	4,42	750	0,02		
2017 Q3	9.554.550		177.450		5.263.225		5.715.425	
O/N	9.131.550	95,57	136.800	77,09	5.262.625	99,99	5.715.425	100,00
1W	322.000	3,37						
1M	101.000	1,06	40.650	22,91	600	0,01		
2017 Q4	15.421.800		314.050		7.011.600		5.731.125	
O/N	14.986.600	97,18	273.950	87,23	7.009.200	99,97	5.731.125	100,00
1W	404.700	2,62						
1M	22.500	0,14	39.100	12,45	2.400	0,03		
3M	4.000	0,03	1.000	0,32				
6M	4.000	0,03						
2018 Q1	16.733.550		409.500		7.738.650		5.729.025	
O/N	16.000.450	95,62	372.900	91,06	7.732.850	99,93	5.722.025	99,88
1W	653.000	3,90			600	0,01		
1M	71.000	0,42	36.100	8,82	5.200	0,06	5.000	0,09
3M	9.100	0,06					2.000	0,03
6M			500	0,12				
2018 Q2	16.336.150		241.600		8.451.450		5.447.950	
O/N	15.303.650	93,68	227.550	94,18	8.449.950	99,98	5.429.600	99,66
1W	928.000	5,68						
1M	91.500	0,56	14.050	5,82	1.500	0,02	18.350	0,34
3M	13.000	0,08						
6M								

Kaynak: KKTÇMB

2018 yılı ikinci çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL’de yüzde 8,99, ABD dolarında yüzde 0,55, avroda yüzde 0,5, sterlinde ise yüzde 0,75’dir. Haftalık işlemlerin faiz oranları TL’de yüzde 10,88 olarak gerçekleşmiştir. 1 ay vadeli

işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL’de yüzde 10,24, ABD dolarında yüzde 1,72, avroda yüzde 0,75 ve sterlinde yüzde 1,34’dür. 3 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları TL’de yüzde 10,5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.19: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL						₺				€			£				
	O/N	1W	2W	1M	3M	6M	O/N	1W	1M	3M	6M	O/N	1W	1M	O/N	1M	3M	
2016 Şubat-Mart	7,25			9,83			0,50			1,50		0,50		1,75		0,75		
Q2	7,25	10,00		10,00			0,50			1,60		0,50				0,75		
Q3	7,25			9,88			0,50			1,25		0,50		1,75		0,75		
Q4	7,25			9,77			0,50	1,00		1,29		0,50		1,25		0,75		
2017 Q1	7,25	9,58	10,00	9,75			0,50		1,34	1,75		0,50		1,25		0,75		
Q2	7,66	9,73		10,03			0,50			1,50		0,50		1,50		0,76		
Q3	7,65	9,75		10,05			0,50			1,50		0,50		1,50		0,75		
Q4	7,75	9,75		10,02	10,06	10,63	0,50		1,61	2,00		0,50		1,38		0,76		
2018 Q1	7,75	9,75		10,00	10,33		0,50			1,72	2,25	0,50	0,75	0,86		0,75	1,25	1,25
Q2	8,99	10,88		10,24	10,50		0,55			1,72		0,50		0,75		0,75	1,34	

Kaynak: KKTÇMB

5.5 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KKTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTC Merkez Bankası tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.20: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74
02/01/2017 (RG 2)	2,06	2,56	1,23	1,73
03/04/2017 (RG 61)	2,00	2,50	1,21	1,71
03/07/2017 (RG 113)	1,97	2,47	1,20	1,70
02/10/2017 (RG 161)	2,00	2,50	1,18	1,68
02/01/2018 (RG 1)	2,06	2,56	1,17	1,67
02/04/2018 (RG 303)	2,16	2,66	1,16	1,66
02/07/2018 (RG 102)	2,26	2,76	1,15	1,65

Kaynak: KKTCCMB

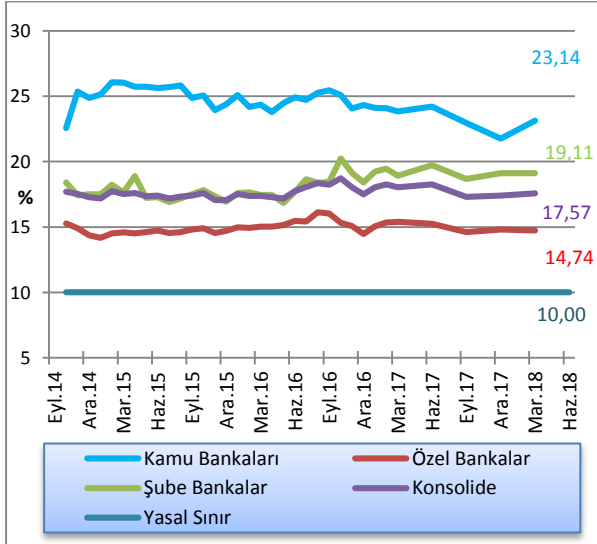
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2018 yılının ikinci çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,17 puan artarak yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,57 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Haziran 2018 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 23,14, özel sermayeli bankalarda yüzde 14,74 ve şube bankalarında yüzde 19,11 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılının Mart ayı itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 21,76, 14,8 ve 19,12 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 0,71 puan, özel sermayeli bankalarda 0,66 puan azalmış, şube bankalarında ise 0,2 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıklarının 2018 yılı Haziran sonunda 2018 yılı Mart ayına göre kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 9,13, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 4,54, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 12,76, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 4,93 oranında arttığı görülmektedir. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 122,9 milyon TL artarak 2.800,5 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörün piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir yıllık dönemde ise (Haziran 2017 - Haziran 2018) 480,6 milyon TL artmıştır.

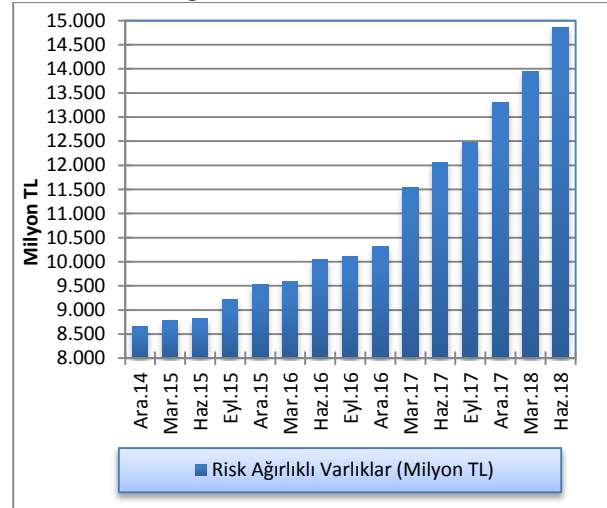
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Haz. 2017	Eyl. 2017	Ara. 2017	Mar. 2018	Haz. 2018	Yüzde Değişim (03/18-06/18)
% 0	10.467,2	11.122,9	11.589,1	12.190,3	13.303,1	9,13
% 20	2.008,9	2.294,2	2.544,7	2.783,8	2.910,2	4,54
% 50	4.712,6	5.067,4	5.569,0	6.084,1	6.860,4	12,76
% 100	6.970,5	7.091,1	7.390,3	7.672,3	8.050,8	4,93
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	2.319,9	2.379,6	2.628,0	2.677,6	2.800,5	4,59

Kaynak: KKTCCMB

2018 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 6,56 oranında artış olmuştur. 2018 Mart ayı itibarıyla 13.948,6 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, 2018 yılının Haziran ayı sonunda 914,9 milyon TL artarak 14.863,5 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde yüzde 23,36 artmıştır.

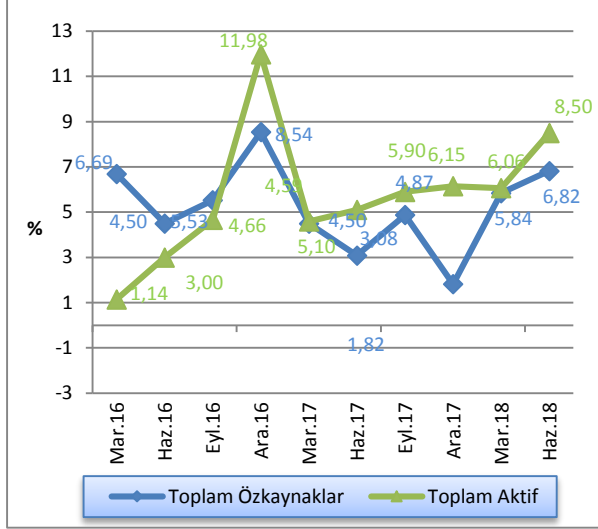
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTCCMB

2018 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla 2018 yılı Mart ayına göre toplam aktifler yüzde 8,5, toplam özkaynaklar ise yüzde 6,82 artmıştır. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 29,36 ve yüzde 20,73 artmıştır.

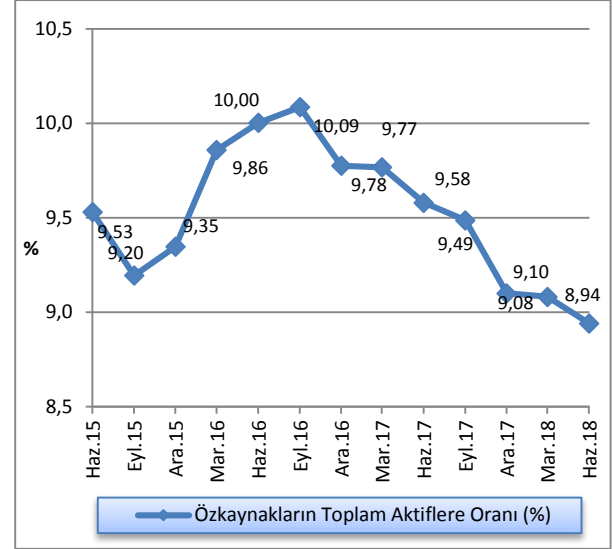
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları

Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2017 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9,77, ikinci çeyreğinde yüzde 9,58, üçüncü çeyreğinde yüzde 9,49 ve son çeyrekte ise yüzde 9,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2018 yılında bu oran yine gerileyerek ilk çeyrekte yüzde 9,08, ikinci çeyreğinde ise yüzde 8,94 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

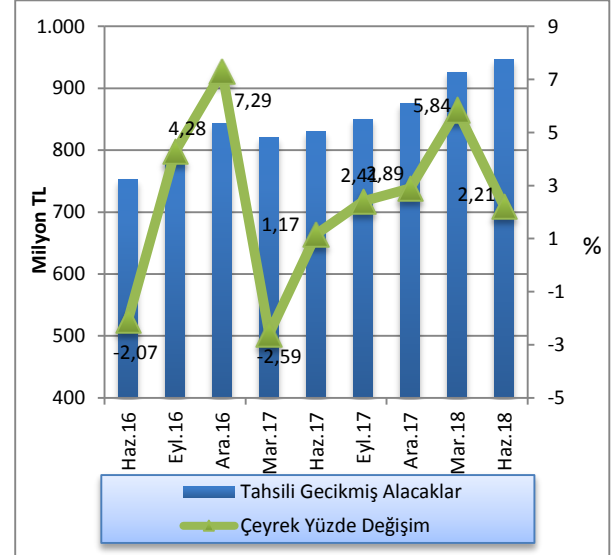

Kaynak: KKTÇMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

2018 yılının Mart ayı sonu itibarıyla 926 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2018 Haziran ayı sonu itibarıyla yüzde 2,21 oranında artarak 946,5 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14 oranında artmıştır.

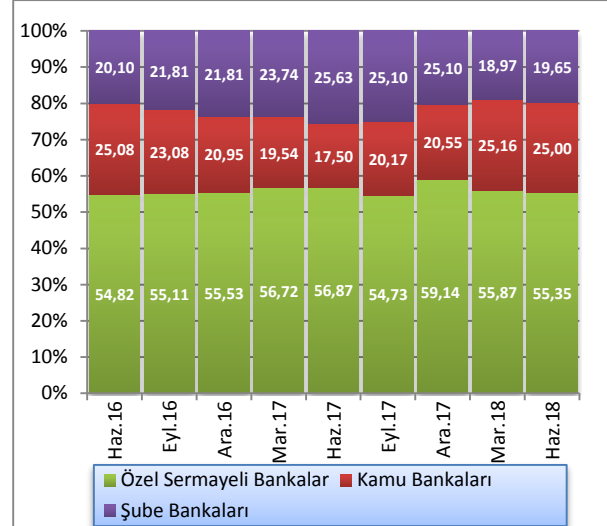
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

Kaynak: KKTÇMB

2018 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla kamu bankaları ve özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre azalış, şube bankalarının payında ise artış olduğu görülmektedir. Buna göre, Mart 2018 - Haziran 2018 döneminde kamu bankalarının payı yüzde 25,16'dan yüzde 25'e, özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,87'den yüzde 55,35'e gerilemiş, şube bankalarının toplam TGA içindeki payı ise yüzde 18,97'den yüzde 19,65'e yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 56,87'den yüzde 55,35'e, şube bankalarının payı yüzde 25,63'ten yüzde 19,65'e gerilemiş ve kamu bankalarının payı ise yüzde 17,5'den yüzde 25'e yükselmiştir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTCMB

2018 yılı ikinci çeyreğinde, toplam aktifler 30.051,9 milyon TL, toplam brüt krediler 17.330,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, TGA'lar 946,5 milyon TL, özel karşılıklar 539,1 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, 2018 yılı Haziran ayı itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 7.299,1 milyon TL, toplam brüt krediler 4.253,7 milyon TL, TGA'lar 236,7 milyon TL, özel karşılıklar ise 103,9 milyon TL seviyesindedir. Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 13.297,4 milyon TL, toplam brüt krediler 8.295,7 milyon TL, TGA'lar 523,9 milyon TL,

özel karşılıklar 282,3 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 9.455,4 milyon TL, toplam brüt krediler 4.781 milyon TL, TGA'lar 185,9 milyon TL, özel karşılıklar 152,9 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

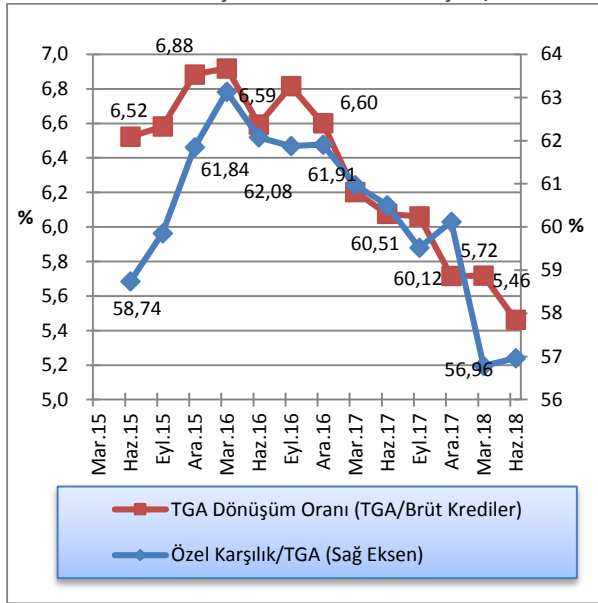
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Ara.17	Mar.18	Haz.18
Kamu Bankaları	6.523,2	6.834,2	7.299,1	4.095,8	4.145,8	4.253,7	179,8	232,9	236,7	104,9	105,3	103,9
Özel Sermayeli Bankalar	11.633,4	12.316,3	13.297,4	6.986,5	7.609,2	8.295,7	517,4	517,4	523,9	278,1	278	282,3
Şube Bankaları	7.958,7	8.548,1	9.455,4	4.223,9	4.440,6	4.781,0	177,7	175,7	185,9	143,0	142,5	152,9
Toplam	26.115,3	27.698,6	30.051,9	15.306,2	16.195,6	17.330,4	874,9	926,0	946,5	526,0	525,8	539,1

Kaynak: KKTCMB

2016 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 6,82 olan TGA dönüşüm oranı bu tarihten sonra düşüş trendine girmiş ve 2017 yılı sonu itibarıyla yüzde 5,72 seviyesine gerilemiştir. 2018'in birinci çeyreğinde sabit kalan TGA dönüşüm oranı, yılın ikinci çeyreğinde gerilemeye devam ederek 5,46 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir yıllık dönemde TGA dönüşüm oranında (Haziran 2017 - Haziran 2018) 0,61 puan düşüş yaşanmıştır.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2018 Mart sonu itibarıyla yüzde 56,78 iken, Haziran 2018'de 0,18 puan artarak yüzde 56,96'ya yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 3,55 puan gerilemiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2018 Mart ayı sonunda yüzde 1,71 olan sektör aktif kârlılığı, 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 2,02'ye, yükselmiş, yüzde 18,25 olan özkaynak kârlılığı yüzde 22,06'ya yükselmiş, net faiz marjı ise yüzde 3,2'den yüzde 3,28'e yükselmiştir. Haziran 2017 - Haziran 2018 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,61'den yüzde 2,02'ye, özkaynak kârlılığı yüzde 16,32'den yüzde 22,06'ya, net faiz marjı ise yüzde 3,15'den yüzde 3,28'e yükselmiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2017			2018	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Aktif Kârlılığı¹	1,61	1,69	1,72	1,71	2,02
Özkaynak Kârlılığı²	16,32	17,39	18,10	18,25	22,06
Net Faiz Marj³	3,15	3,16	3,16	3,20	3,28

Not: 1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete’de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kredi Kartları yeni dönem azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarının belirlenmesi			02.04.2018	38
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 Sayılı Bankacılık Yasasının, 67 ve 70(2) Maddelerinin Altında “Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ.”	15.03.2018	986	05.04.2018	41
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 Sayılı Bankacılık Yasasının, 17 (3)(1) ve 22. Maddelerinin Altında “ Piyasa Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi.”	15.03.2018	987	02.04.2018	38
KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu’nun, 41/2001 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası’nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılıklarla ilgili değişiklik kararı.	15.03.2018	990	30.03.2018	37
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 Sayılı Bankacılık Yasasının, 38, 39, 40, 41 ve 44. Maddelerinin Altında “Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ.”	19.04.2018	995	09.05.2018	64
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 Sayılı Bankacılık Yasasının, 17 (3)(I) ve 22. Maddeleri Altında “Ülke Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi.”	19.04.2018	993	09.05.2018	64
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 Sayılı Bankacılık Yasasının, 17 (3)(I) ve 22. Maddeleri Altında “ İtibar Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi.”	19.04.2018	994	09.05.2018	64
KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu’nun, 41/2001 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası’nın 11 (1) ve 23 (3) maddeleri uyarınca, yasal karşılık faiz ve mevduat faiz oranları değişiklik kararı.	04.06.2018	998	11.06.2018	89
KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu’nun, 41/2001 Sayılı Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası’nın 11 (1) maddesi uyarınca, 31 (1) (A) (B) ve (C) maddesinde öngörülen sürelerle uygun olarak, kredi türlerine göre Türk Parası ve Yabancı Para reeskont ve avans işlemlerinde uygulanan yıllık faiz oranı değişiklik kararı.	04.06.2018	999	11.06.2018	89
Kredi Kartları yeni dönem azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarının belirlenmesi.			02.07.2018	102
KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu’nun, 41/2001 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası’nın 11 (1) ve 23 (3) maddeleri uyarınca, yabancı para yasal karşılık faiz ve mevduat faiz oranları değişiklik kararı.	21.06.2018	1001	02.07.2018	102

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Kuzey Kıbrıs Muhasebe ve Denetim Meslek Yasa Tasarısı			09.05.2018	64
Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasa Tasarısı			09.05.2018	
Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasa Tasarısı			10.05.2018	66
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30 Eyl. 2016	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31 Ara. 2016	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31 Mar. 2017	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30 Haz. 2017	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30 Eyl. 2017	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163
31 Ara. 2017	8.118.080.496	114.227.729	3.260.499	8.235.568.724	384.891.701	2.718.606.151	1.734.869.527	3.397.201.345	8.235.568.724
31 Mar. 2018	8.545.422.968	219.540.337	4.339.065	8.769.302.370	436.642.697	2.870.588.126	1.851.557.638	3.610.513.909	8.769.302.370
30 Haz.2018	9.341.542.297	155.660.857	2.673.006	9.499.876.160	439.621.419	3.105.622.819	1.993.912.015	3.960.719.907	9.499.876.160

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dâhildir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.2: KKTOMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30 Eyl. 2016	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008		97.456.000	5.466.386.701
31 Ara. 2016	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940		194.469.500	6.362.944.796
31 Mar. 2017	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635		463.534.800	6.869.132.807
30 Haz. 2017	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053		683.099.050	6.981.906.564
30 Eyl. 2017	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510		768.996.350	7.630.043.970
31 Ara. 2017	256.268.223	3.440.019	1.759.612.509	5.195.103.445		903.656.300	8.118.080.496
31 Mar. 2018	382.362.841	3.997.999	1.705.665.243	5.630.492.210		822.904.675	8.545.422.968
30 Haz. 2018	281.516.845	3.997.999	1.845.209.663	6.467.950.290		742.867.500	9.341.542.297

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448
30 Eyl. 2016							4.270.101	4.270.101
31 Ara. 2016							5.065.643	5.065.643
31 Mar. 2017								-
30 Haz. 2017							4.943.377	4.943.377
30 Eyl. 2017							5.415.736	5.415.736
31 Ara. 2017							5.807.899	5.807.899
31 Mar. 2018							5.789.550	5.789.550
30 Haz. 2018							6.912.450	1.500.000

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30 Eyl. 2016	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31 Ara. 2016	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31 Mar. 2017	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30 Haz. 2017	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30 Eyl. 2017	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929
31 Ara. 2017	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31 Mar. 2018	76.501.751	66.921.045	471.340.988	2.111.203.615	804.457.502	1.047.100.136	1.011.021	143.609.706	4.722.145.764
30 Haz.2018	91.040.695	30.311.907	417.186.670	2.414.035.090	768.010.729	1.225.901.286	985.662	152.062.795	5.099.534.834

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTTCMB Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018	1	3,7795	3,7863	4,6824	4,6908	5,3025	5,3301
	2	3,7833	3,7901	4,6646	4,6730	5,2749	5,3024
	3	3,9489	3,9560	4,8673	4,8761	5,5385	5,5674
	4	4,0535	4,0608	4,8961	4,9049	5,5937	5,6229
	5	4,4834	4,4914	5,2064	5,2158	5,9433	5,9743
	6	4,6083	4,6166	5,3310	5,3406	6,0221	6,0535
	7						
	8						
	9						
	10						
	11						
	12						

Kaynak: KKTTCMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1,4817	1,0929
2016		1,2293	1,0542
2017		1,3492	1,1972
2018	1	1,4054	1,2389
	2	1,3967	1,2330
	3	1,4049	1,2326
	4	1,3823	1,2079
	5	1,3279	1,1613
	6	1,3090	1,1568
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.7: KKTCCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	₺	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	-	-	-	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	-	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.8: KKTOMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	₺	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	-	-	-	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	-	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2012			3.842
2013			2.910
2014			3,366
2015			3.699
2016			2.977
2017	1	347	347
	2	197	544
	3	182	726
	4	174	900
	5	341	1.241
	6	182	1.423
	7	155	1.578
	8	173	1.751
	9	170	1.921
	10	196	2.117
	11	171	2.288
	12	181	2.469
2018	1	153	153
	2	125	278
	3	164	442
	4	162	604
	5	152	756
	6	105	861
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	10.349,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6
30 Haz. 2016	3.871,0	1.314,7	1.166,8	11.420,4	-467,5	727,1	18.032,5	14.300,5	1.928,1	1.803,9	18.032,5
30 Eyl. 2016	4.360,1	1.408,8	1.229,1	11.521,2	-485,9	839,7	18.873,0	14.969,8	1.999,6	1.903,6	18.873,0
31 Ara. 2016	5.275,8	1.587,8	1.358,4	12.763,1	-521,6	670,7	21.134,2	16.635,2	2.432,8	2.066,2	21.134,2
31 Mar. 2017	5.589,2	1.596,6	1.445,4	13.231,5	-500,4	742,7	22.105,0	17.652,4	2.293,4	2.159,2	22.105,0
30 Haz. 2017	6.103,5	1.601,3	1.511,6	13.666,3	-502,4	851,8	23.232,1	18.494,1	2.512,2	2.225,8	23.232,1
30 Eyl. 2017	6.840,0	1.632,6	1.606,9	14.028,2	-506,1	1.001,1	24.602,7	19.672,9	2.595,6	2.334,3	24.602,7
31 Ara. 2017	7.161,7	1.704,7	1.729,3	15.306,2	-526,0	739,3	26.115,3	21.098,1	2.640,4	2.376,8	26.115,3
31 Mar. 2018	7.303,9	1.980,8	1.835,4	16.195,6	-525,9	908,8	27.698,6	22.352,7	2.830,2	2.515,7	27.698,6
30 Haz. 2018	8.021,5	2.140,2	1.983,5	17.330,4	-539,1	1.115,4	30.051,9	24.131,2	3.233,5	2.687,2	30.051,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9
31 Ara. 2016	165,8	3,8	3,7	0,0	102,4	6.910,7	16,5	14,9	3.411,8	324,8	0,1	4,9	0,0	961,2	11.920,6
31 Mar. 2017	179,5	5,6	3,8	0,0	112,6	7.206,5	22,8	14,4	3.514,1	358,9	0,1	0,0	0,0	992,5	12.410,8
30 Haz. 2017	180,0	6,0	3,2	0,0	91,3	7.475,2	20,3	14,2	3.642,2	379,2	0,1	5,3	0,0	1.019,0	12.836,0
30 Eyl. 2017	178,0	6,9	3,5	0	111,2	7.598,6	16,7	15,9	3.815,2	391,6	0,1	5,4	0,0	1.034,9	13.178,0
31 Ara. 2017	195,0	6,1	3,6	0	111,9	8.406,5	21,2	17,1	4.152,0	394,7	0,1	5,7	0,0	1.116,3	14.431,3
31 Mar. 2018	206,2	5,2	4,2	0	102,9	8.907,5	22,1	17,0	4.255,4	392,4	0,2	0,0	0,0	1.356,4	15.269,5
30 Haz. 2018	220,3	6,9	4,2	0	104,1	9.710,9	16,3	18,4	4.462,5	421,6	0,5	6,9	0,0	1.411,3	16.383,9

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4
30 Eyl. 2016	123,0	4,4	0,1	0	52,9	3.296,1	12,1	4,0	2.243,5	288,2	0,1	0	0	644,8	6.669,2
31 Ara. 2016	117,6	3,8	0,3	0	53,2	3.575,9	16,5	3,8	2.270,9	323,1	0,1	0	0	644,9	7.010,1
31 Mar. 2017	127,2	5,6	0,5	0	61,7	3.637,1	22,8	3,5	2.310,6	356,9	0,1	0	0	675,1	7.201,1
30 Haz. 2017	131,8	6,1	0,1	0	60,2	3.664,0	20,3	3,8	2.401,9	376,9	0,1	0	0	698,8	7.364,0
30 Eyl. 2017	135,3	6,9	0,2	0	74,4	3.631,2	16,7	5,3	2.457,6	389,1	0,1	0	0	684,7	7.401,6
31 Ara. 2017	140,4	6,1	0,1	0	75,9	3.918,0	21,2	5,9	2.627,5	392,6	0,1	0	0	698,4	7.886,4
31 Mar. 2018	149,1	5,2	0,5	0	69,3	3.973,9	22,1	5,8	2.566,2	390,3	0,2	0	0	840,8	8.023,4
30 Haz. 2018	156,9	6,9	0,1	0	68,3	4.053,6	16,3	5,5	2.640,4	419,1	0,5	0	0	875,4	8.243,1

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0
30 Eyl. 2016	38	0	2,7	0	40,6	2.725,8	0	9,5	978,5	1,5	0	4,2	0	265,9	4.066,7
31 Ara. 2016	48,2	0	3,3	0	49,1	3.334,8	0	11,1	1.141	1,7	0	5,0	0	316,3	4.910,5
31 Mar. 2017	52,3	0	3,3	0	51,0	3.569,4	0	11,0	1.203,5	1,9	0	0	0	317,3	5.209,7
30 Haz. 2017	48,2	0	3,1	0	31,1	3.811,2	0	10,4	1.240,3	2,2	0	5,3	0	320,2	5.472,0
30 Eyl. 2017	42,7	0	3,3	0	36,8	3.967,3	0	10,6	1.357,6	2,5	0	5,4	0	350,2	5.776,4
31 Ara. 2017	54,5	0	3,6	0	36,0	4.488,4	0	11,1	1.525,4	2,1	0	5,7	0	417,8	6.544,8
31 Mar. 2018	57,1	0	3,7	0	33,6	4.933,6	0	11,2	1.689,3	2,1	0	0	0	515,5	7.246,1
30 Haz. 2018	63,4	0	4,1	0	35,7	5.657,2	0	12,9	1.822,1	2,5	0	6,9	0	535,9	8.140,8

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	5.034,6	11,02	5.632,8	-3,08	10.667,4	3,11
30 Eyl. 2016	5.012,0	-0,45	5.723,9	1,62	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	5.660,9	12,95	6.259,7	9,36	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	5.889,9	4,05	6.520,9	4,17	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	3.331,8	-43,43	9.504,2	45,75	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	3.414,7	2,49	9.763,3	2,73	13.178,0	2,66
31 Ara. 2017	3.696,0	8,24	10.735,3	9,95	14.431,3	9,51
31 Mar. 2018	3.996,5	8,13	11.273,0	5,00	15.269,5	5,81
30 Haz. 2018	4.416,5	10,51	11.967,4	6,16	16.383,9	7,30

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10
30 Eyl. 2016	2.656,7	-0,21	8.079,2	0,93	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	2.995,6	12,76	8.925,0	10,47	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	3.005,0	0,31	9.405,8	5,39	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	2.948,7	-1,87	9.887,3	5,12	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	2.874,9	-2,50	10.303,1	4,21	13.178,0	2,66
31 Ara. 2017	3.192,9	11,06	11.238,4	9,08	14.431,3	9,51
31 Mar. 2018	3.228,1	1,10	12.041,4	7,15	15.269,5	5,81
30 Haz. 2018	3.322,8	2,93	13.061,1	8,47	16.383,9	7,30

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4
30 Eyl. 2016	8.520,5	797,2	1.002,0	395,1	21,4	10.735,9
31 Ara. 2016	9.711,1	801,8	998,2	388,2	21,3	11.920,6
31 Mar. 2017	10.156,3	817,8	984,8	400,1	51,8	12.410,8
30 Haz. 2017	10.547,2	847,3	993,7	423,9	23,9	12.836,0
30 Eyl. 2017	10.861,7	879,5	996,5	416,4	23,9	13.178,0
31 Ara. 2017	12.136,8	882,5	1.011,7	375,0	25,2	14.431,3
31 Mar. 2018	12.971,9	883,1	1.016,5	372,6	25,5	15.269,6
30 Haz. 2018	14.083,6	874,0	1.020,5	380,7	25,1	16.383,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9
30 Eyl. 2016	878,5	423,7	0,2	72,7	227,5	301,0	1.903,6
31 Ara. 2016	976,7	426,4	0,3	82,1	306,8	273,9	2.066,2
31 Mar. 2017	992,4	520,0	0,3	86,0	104,7	455,8	2.159,2
30 Haz. 2017	1.011,7	558,0	0,9	88,8	185,4	381,0	2.225,8
30 Eyl. 2017	1.021,4	558,0	0,9	92,6	297,4	364,0	2.334,3
31 Ara. 2017	1.099,6	409,5	0,9	101,1	407,5	358,1	2.376,8
31 Mar. 2018	1.153,7	572,8	0,9	110,0	123,1	555,2	2.515,7
30 Haz. 2018	1.180,3	616,8	0,9	124,0	316,1	449,1	2.687,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2015	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00
30 Eyl. 2016	25,26	16,14	18,38	18,36	10,00
31 Ara. 2016	24,06	15,09	19,15	18,24	10,00
31 Mar. 2017	24,09	15,35	19,45	18,26	10,00
30 Haz. 2017	23,85	15,40	19,00	18,04	10,00
30 Eyl. 2017	24,20	15,26	19,72	18,27	10,00
31 Ara. 2017	22,95	14,61	18,67	17,29	10,00
31 Mar. 2018	21,76	14,80	19,12	17,40	10,00
30 Haz. 2018	23,14	14,74	19,11	17,57	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3
30 Eyl. 2016	1.150,1	373,9	242,0	373,9	227,5
31 Ara. 2016	1.558,7	465,1	334,8	519,3	306,7
31 Mar. 2017	433,5	156,3	92,1	141,5	104,7
30 Haz. 2017	885,7	308,4	195,5	295,1	185,4
30 Eyl. 2017	1.383,6	802,7	298,9	456,9	297,4
31 Ara. 2017	1.891,8	1.101,7	396,9	630,9	407,5
31 Mar. 2018	562,5	329,5	108,4	179,9	123,1
30 Haz. 2018	1.191,7	501,9	226,4	373,1	316,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5
30 Eyl. 2016	2.064,9	8.206,5	2.751,7	608,2	1.338,5	14.969,8
31 Ara. 2016	2.394,0	8.623,1	3.360,7	689,5	1.567,9	16.635,2
31 Mar. 2017	2.480,3	9.674,2	3.161,1	723,8	1.613,0	17.652,4
30 Haz. 2017	2.771,0	9.919,8	3.407,0	736,9	1.659,4	18.494,1
30 Eyl. 2017	2.916,9	10.069,4	4.041,3	862,7	1.782,6	19.672,9
31 Ara. 2017	3.118,5	10.808,9	4.257,6	920,4	1.992,7	21.098,1
31 Mar. 2018	3.098,2	11.840,3	4.238,1	912,5	2.263,6	22.352,7
30 Haz. 2018	3.580,7	11.979,8	5.082,1	961,5	2.527,1	24.131,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7
30 Eyl. 2016	968,4	4.690,1	1.463,3	203,2	258,9	7.583,9
31 Ara. 2016	1.122,6	4.796,3	1.611,5	231,0	297,1	8.058,5
31 Mar. 2017	1.083,7	5.157,3	1.503,4	283,7	274,1	8.302,2
30 Haz. 2017	1.276,2	5.173,5	1.636,5	273,9	282,2	8.642,3
30 Eyl. 2017	1.318,5	5.221,5	1.831,2	358,1	302,8	9.032,1
31 Ara. 2017	1.412,7	5.481,0	1.993,8	381,3	313,4	9.582,3
31 Mar. 2018	1.275,9	5.724,4	2.037,6	385,5	309,1	9.732,5
30 Haz. 2018	1.409,7	5.495,6	2.261,4	383,8	292,9	9.843,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8
30 Eyl. 2016	1.096,5	3.516,5	1.288,3	405,0	1.079,6	7.385,9
31 Ara. 2016	1.271,4	3.826,8	1.749,2	458,5	1.270,7	8.576,7
31 Mar. 2017	1.396,6	4.516,9	1.657,7	440,1	1.338,9	9.350,2
30 Haz. 2017	1.494,9	4.746,3	1.770,5	463,0	1.377,2	9.851,9
30 Eyl. 2017	1.598,4	4.847,8	2.210,1	504,7	1.479,7	10.640,8
31 Ara. 2017	1.705,8	5.327,8	2.263,8	539,1	1.679,3	11.515,8
31 Mar. 2018	1.822,4	6.115,9	2.200,5	526,9	1.954,5	12.620,2
30 Haz. 2018	2.171,0	6.484,2	2.820,7	577,7	2.234,2	14.287,8

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2
30 Eyl. 2016	913,5	2.744,1	11.022,3	289,9	1.148,4	16.118,2
31 Ara. 2016	991,7	3.040,5	12.287,2	315,8	1.597,8	18.233,0
31 Mar. 2017	1.107,4	3.310,6	12.895,4	339,0	1.460,1	19.112,5
30 Haz. 2017	1.294,5	3.512,2	13.373,9	313,5	1.551,4	20.045,5
30 Eyl. 2017	1.344,5	3.914,2	14.146,6	267,5	1.600,8	21.273,5
31 Ara. 2017	1.499,0	3.942,5	15.380,3	276,3	1.637,5	22.735,6
31 Mar. 2018	1.504,5	4.270,9	16.210,0	367,3	1.638,0	23.990,7
30 Haz. 2018	1.730,4	4.686,0	17.357,3	357,5	2.004,8	26.136,0

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5
30 Eyl. 2016	708,4	1.216,8	5.492,2	166,5	227,8	7.811,7
31 Ara. 2016	756,3	1.319,0	5.823,8	159,4	331,8	8.390,3
31 Mar. 2017	809,7	1.352,5	5.963,4	176,8	351,3	8.653,7
30 Haz. 2017	1.022,5	1.368,4	6.116,2	135,1	313,2	8.955,4
30 Eyl. 2017	1.029,4	1.516,0	6.387,8	98,9	319,0	9.351,2
31 Ara. 2017	1.150,6	1.522,5	6.802,0	107,2	279,1	9.861,4
31 Mar. 2018	1.144,2	1.558,4	6.912,0	117,9	302,7	10.035,2
30 Haz. 2018	1.298,4	1.506,7	6.909,0	129,2	404,0	10.247,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7
30 Eyl. 2016	205,1	1.527,4	5.530,0	123,4	920,6	8.306,5
31 Ara. 2016	235,4	1.721,5	6.463,4	156,4	1.266,0	9.842,7
31 Mar. 2017	297,7	1.958,2	6.932,1	162,2	1.108,7	10.458,9
30 Haz. 2017	272,0	2.143,8	7.257,6	178,4	1.238,2	11.090,0
30 Eyl. 2017	315,1	2.398,3	7.758,8	168,6	1.281,6	11.922,3
31 Ara. 2017	348,5	2.420,0	8.578,2	169,1	1.358,3	12.874,1
31 Mar. 2018	360,3	2.712,6	9.298,0	249,3	1.335,3	13.955,5
30 Haz. 2018	432,0	3.179,4	10.448,2	228,2	1.600,9	15.888,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,72	21.181,5	6,72	22.789,8	7,30
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDITWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNIVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
17	T. HALK BANKASI A.Ş.
18	T. İŞ BANKASI A.Ş.
19	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
20	ALBANK LTD.
21	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.222,5	11.292,6	13.003,4	14.518,4 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.749,2	3.735,8	3.446,9	3.685,3 ^(T)
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128	37.456	40.595,2	44.281,2	53.974,1 ^(T)
Fert Başına GSMH (ABD doları)	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	13.737,2	13.427,9	12.135,5	12.700,6 ^(T)
Enflasyon Oranı (%)	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	10,2	14,7	12,1
Mevduatlar (Milyon ABD doları) (2)	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.798,0	4.726,9	n.a	n.a
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.555,7	1.379,0	2.988,4	3.067,8	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	83,7	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	105,5	102,9	108,0 ^(T)
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.500,6	1.557,2	1.596,7	1.684,5 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1.455,5	-1.597,1	-1.255,1	-1.507,8	-1.580,0	-1.587,6	-1.578,7	-1.404,8	-1.382,5	-1.415,2	-1.493,8	-1.576,5 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,9	6,9	6,4	6,4 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	1.483.244	1.577.073	1.734.330	
a) Türkiye	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	1.110.795	1.218.232	1.324.248	
b) Diğer	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	372.449	358.841	410.082	
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	697,7	714,4	725,8	737,2 ^(T)
İstihdam	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	112.811	118.387	120.999	125.513 ^(T)
İşsiz Sayısı	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	9.043	8.075	7.453	7.305 ^(T)
İşsizlik Oranı (%)	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	7,4	6,4	5,5	5,5 ^(T)
Nüfus (5)	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	326.158	335.455	351.965	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	4,0	2,4	3,3	1,1	-1,3	3,1	3,3	3,8	3,9	2,9	4,9	n.a
Nüfus Yoğunluğu	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	96,7	100,6	103,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	3,1	2,5	2,8	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	7,6	6,6	7,7	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD = TL	1.2980	1.2835	1.5461	1,5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926	2.7266	3,0232	3,6489	

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)
1. Tarım	288,2	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	552,5	647,6	658,8	862,2
2. Sanayi	430,8	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,7	1.064,7	1.413,3	1.377,1
3. İnşaat	364,4	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	511,6	836,3	685,6
4. Ticaret - Turizm	630,3	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.280,6	2.921,8	2.878,9
5. Ulaştırma - Haberleşme	533,4	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	965,3	1.156,6	1.264,3
6. Mali Müesseseler	309,4	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	887,6	1.007,7	1.006,7
7. Konut Gelirleri	144,2	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	535,3	655,6	655,9
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	493,5	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.679,9	2.289,8	2.160,5
9. Kamu Hizmetleri	1.003,5	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.850,1	2.193	2.244,6
10. İthalat Vergileri	406,7	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.178,3	1.411,5	1.382,6
11. GSYH	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	11.601,2	14.544,8	14.518,4
12. Net Dış Âlem Faktör Gelirleri	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,7	4,2	6,9	-15,3
GSMH	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	14.187,0	14.503,1

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)
1. Tarım	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0	5,6	4,5	5,9
2. Sanayi	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2	9,2	9,7	9,5
2.1. Taş Ocakçılığı	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,9	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7	3,7	3,3	3,9
2.3. Elektrik-Su	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8	4,8	5,5	4,9
3. İnşaat	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7	4,4	5,8	4,7
4. Ticaret - Turizm	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7	19,7	20,1	19,8
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7	11,0	11,1	10,5
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0	8,7	9,0	9,3
5. Ulaştırma - Haberleşme	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8	8,3	8,0	8,7
6. Mali Müesseseler	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0	7,6	6,9	6,9
7. Konut Sahipliği	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4	4,6	4,5	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9	14,5	15,7	14,9
9. Kamu Hizmetleri	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8	15,9	15,1	15,5
10. İthalat Vergileri	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5	10,2	9,7	9,5
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	4.996,3	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.470,2	10.499,0	12.259,9	13.948,6
2. Toplam Yatırımlar	1.089,2	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.598,5	1.791,2	2.138,6	2.447,3
3. Toplam Tüketim	3.907,1	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.871,7	8.707,8	10.121,3	11.501,4
4. Kamu Harcanabilir Geliri	904,7	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	2.123,1	2.317,2	2.586,1	2.777,4
5. Özel Harcanabilir Gelir	3.766,5	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	8.087,7	8.962,7	10.403,0	11.725,7
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	29,8	29,4	28,1	26,1
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	764,2	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	2.339,0	2.572,1	2.867,8	3.001,7

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)
1. Tarım	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	-7,3	4,9	8,5
2. Sanayi	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	7,3	4,4	4,7
3. İnşaat	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	5,7	10,6	3,0
4. Ticaret-Turizm	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	4,8	9,0	3,4
5. Ulaştırma-Haberleşme	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	1,8	6,9	3,0
6. Mali Müesseseler	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,6	2,0	3,1	2,5
7. Konut Sahipliği	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	3,5	3,8	3,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	3,6	7,7	5,5
9. Kamu Hizmetleri	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	-0,2	-0,8	0,5
10. İthalat Vergileri	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	9,0	0,5	3,0
11. GSYH	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	3,6	5,4	3,8
12. Net Dış Älem Faktör Gelirleri	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	133,0	37,9	0,0
GSMH	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	3,8	5,5	3,8

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ^(T)	2018 ^(T)
1. Tarım	25.1	33.1	27.1	49.1	51.0	54.2	71.5	80.7	62,1	41,1	123,9	140,8
2. Sanayi	188.4	199.7	103.8	142.7	196.3	182.3	134.1	176.6	224,7	218,7	345,4	392,0
3. İnşaat	20.9	14.0	14.2	18.0	23.8	20.2	18.2	20.2	27,7	37,6	37,1	42,3
4. Ticaret-Turizm	101.2	82.2	55.6	71.0	204.9	99.4	97.4	71.3	263,5	206,8	179,3	203,9
5. Ulaştırma-Haberleşme	72.0	97.3	92.6	143.8	94.7	125.6	124.6	136.0	139,2	210,9	295,8	319,3
6. Mali Müesseseler	11.4	14.9	24.9	12.6	10.4	14.1	12.8	11.4	10,3	26,2	21,8	24,6
7. Konut Sahipliği	467.0	480.2	427.3	403.4	506.4	450.3	543.3	512.9	584,6	731,2	710,4	809,7
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	88.4	78.7	122.7	143.6	68.2	71.1	57.3	84.9	129,9	271,8	150,5	171,6
9. Kamu Hizmetleri	89.9	62.5	62.1	32.1	54.2	77.2	88.4	71.8	102,4	69,9	155,4	185,7
Toplam	1.064.3	1.062.6	930.3	1.016.3	1.209.9	1.094.4	1.147.6	1.165.8	1.544,4	1.814,1	2.019,4	2.289,9

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Kamu Gelirleri	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2	3.303.034.133,3	3.747.936.193,4	4.306.597.171,1
2. Transferler	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5	1.614.102.550,8	1.627.164.205,7	1.814.054.229,8
3. Kamu Harcanabilir Geliri	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7	1.688.931.582,5	2.120.771.987,7	2.492.542.941,3
4. Kamu Cari Giderleri	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8	2.101.198.831,6	2.203.794.468,5	2.365.535.939,9
5. Kamu Tasarrufu	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1	-412.267.249,1	-83.022.480,7	127.007.001,4
6. Kamu Yatırımı	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6	242.524.709,3	254.074.254,5	226.108.243,2
7. Kamu Finansman Gereği	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7	654.791.958,4	337.096.735,2	99.101.241,9

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Özel Harcanabilir Gelir	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5	7.151.456.425,1	8.063.696.357,5	9.112.917.437,1
2. Özel Tüketim	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1	5.509.552.018,9	5.674.598.609,6	6.583.230.714,0
3. Özel Tasarruf	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4	1.641.904.406,2	2.389.097.747,9	2.529.686.723,1
4. Özel Yatırım	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7	1.012.765.867,8	1.338.050.212,6	1.561.228.201,3
5. Özel Tasarruf-Yatırım Farkı	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7	628.138.538,4	1.051.047.535,3	968.458.521,8

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
I. Bütçe Gelirleri	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9	3.207.881.150,7	3.464.983.316,1	3.960.630.723,5
1. Yerel Gelirler	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4	2.708.664.636,5	2.915.923.580,5	3.454.747.062,1
2. Dış Yardımlar	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4	499.216.514,2	549.059.735,6	505.883.661,5
II. Bütçe Giderleri	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7	3.635.438.526,6	3.841.876.284,7	4.160.316.995,6
1. Cari Giderler	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0	1.465.520.571,6	1.566.222.876,2	1.680.388.903,9
2. Transferler	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8	1.580.378.034,8	1.643.347.756,4	1.896.703.964,1
3. Savunma	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0	227.517.948,2	240.860.181,3	252.444.740,9
4. Yatırımlar	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0	362.021.972,0	391.445.470,9	330.779.386,7
III. Bütçe Dengesi	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9	-427.557.376,0	-376.892.968,6	-199.686.272,1

(*) Milyon TL
Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
I. Bütçe Gelirleri	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9	36,3	33,9	34,1
1. Yerel Gelirleri	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2	30,6	28,6	29,8
2. Dış Yardımlar ve Krediler	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7	5,6	5,4	4,4
II. Bütçe Giderleri	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0	41,1	37,6	35,8
1. Cari Giderler	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1	16,6	15,3	14,5
2. Transferler	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2	17,9	16,1	16,3
3. Savunma	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7	2,6	2,4	2,2
4. Yatırımlar	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0	4,1	3,8	2,9
III. Bütçe Dengesi	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2	-4,8	-3,7	-1,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)
1. Cari İşlemler Dengesi	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7	271,6	287,6	294,4	140,7
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9	168,9	71,4	131,4	157,9
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7	-75,8	-79,4	-826,6	-298,7
4. Net Hata ve Noksan	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5	-364,7	-279,6	400,8	0,0

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ocak	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47	2,56	-0,22
Şubat	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31	4,00	1,39
Mart	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09	4,61	2,26
Nisan	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09	6,54	5,07
Mayıs	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86	6,95	8,91
Haziran	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33	7,68	12,11
Temmuz	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23	9,29	
Ağustos	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	4,00	9,75	
Eylül	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	4,63	10,31	
Ekim	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	5,85	11,32	
Kasım	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	7,36	12,78	
Aralık	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	10,19	14,68	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8	2016	10,19	8,53
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4	2017	14,68	11,92
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3	2018*	19,41	15,39
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

*: 2018 Yılı Haziran ayı verilerine göre güncellenmiştir.

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2018											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,06	0,64	-0,01	1,80	1,45	3,35						
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,01	0,00	0,01	7,21	0,97	0,29						
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,13	-0,20	-0,04	13,35	1,52	1,48						
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,01	0,10	0,06	1,27	5,78	2,36						
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,15	0,07	0,15	1,34	4,23	-0,28						
6. Sağlık	0,04	0,16	0,02	2,17	0,95	3,02						
7. Ulaştırma	-0,01	0,47	0,14	4,64	3,90	3,09						
8. Haberleşme	-0,01	0,04	0,00	0,13	0,30	0,07						
9. Eğlence ve Kültür	-0,34	0,19	0,17	3,19	6,02	5,83						
10. Eğitim	-0,03	0,08	0,08	2,55	2,45	2,42						
11. Lokanta ve Oteller	-0,03	0,03	0,06	1,64	8,81	6,20						
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,06	0,03	0,23	0,64	1,59	0,85						
Genel	-0,22	1,61	0,87	2,75	3,65	2,94						

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2006	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015
2016	1.834	01.07.2016
2017	2.020	01.02.2017
2017	2.175	01.07.2017
2018	2.365	01.03.2018

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
12.07.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
24.08.2016	3,47	3,67	3,30	-	3,26
20.09.2016	3,54	3,74	3,36	-	3,32
11.10.2016	3,57	3,77	3,36	-	3,35
01.11.2016	3,63	3,83	3,45	-	3,41
07.01.2017	3,83	4,03	3,62	-	3,56
11.03.2017	3,76	3,96	3,59	-	3,51
01.04.2017	3,71	3,91	3,51	-	3,43
18.05.2017	3,67	3,87	3,47	-	3,39
29.11.2017	3,67	3,87	3,63	-	3,40
03.02.2018	3,85	4,04	3,78	-	3,55
17.03.2018	3,88	4,07	3,82	-	3,59
11.04.2018	4,19	4,37	4,02	-	3,78
03.05.2018	4,30	4,48	4,13	4,13	3,91
10.07.2018	4,32	4,50	4,13	4,13	4,01

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hane halkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01	4.017	3,9	4.580	4,1	4.261,0	3,6
2. Madencilik ve Taş ocakçılığı	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16	119	0,1	109	0,1	171	0,1
3. İmalat Sanayi	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09	8.075	7,8	8.971	8,0	9.646,0	8,1
4. Elektrik, Gaz, Su, Kanalizasyon, Atık Su Arıtımı	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45	1.787	1,7	2.384	2,1	1.748,0	1,5
5. İnşaat	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7,224	7,48	7.139	7,29	8.096	7,8	8.451	7,5	9.745,0	8,2
6. Toptan ve Perakende Ticaret	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05	18.817	18,2	19.428	17,2	20.834,0	17,6
7. Lokanta ve Oteller	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9.518	9,86	8.007	8,18	8.859	8,6	11.301	10,0	11.614,0	9,8
8. Ulaştırma, Depolama, Haberleşme, Yayıncılık ve Programcılık	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27	6.431	6,2	6.484	5,7	6.957,0	5,9
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48	3.730	3,6	4.889	4,3	5.095,0	4,3
10. Gayrimenkul, Kiralama, Teknik ve İdari Hizmet Faaliyetleri	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06	7.989	7,7	7.802	6,9	7.723,0	6,5
11. Kamu Yönetimi	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96	15.081	14,6	13.886	12,3	13.644,0	11,5
12. Eğitim Hizmetleri	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26	9.493	9,2	11.796	10,5	14.214,0	12,0
13. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9	3.130	3,0	3.884	3,4	3.998,0	3,4
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83	7.524	7,3	8.850	7,8	8.738,0	7,4
Toplam	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100	103.149	100	112.815	100,00	118.388,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.637	6.195.715	3.811.828	35.611.170	5.885.294	117.732.644
2016	65.926.162	10.664.066	893.816	23.981.854	4.022.010	105.487.908
2017	63.818.406	8.335.579	1.681.343	22.247.673	9.532.987	105.615.988

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	967.563.226	271.360.515	115.042.857	45.084.868	70.781.057	30.744.861	1.500.577.384
2016	940.845.300	326.806.415	133.943.157	51.872.616	69.557.193	34.165.573	1.557.190.254
2017	1.040.958.559	381.381.939	148.683.585	61.153.637	87.579.546	48.692.756	1.768.450.022

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016	1.785.746	57.513	19.004	295	1.862.558
2017	1.794.483	71.619	21.668	283	1.888.053
2018 (Ocak-Haziran)	949.158	28.549	11.475	169	989.351

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (Ocak-Haziran)
Yabancı	156.381	183.651	209.379	224.881	235.661	266.208	317.984	133.578
KKTC	45.243	45.175	40.125	49.598	52.335	53.224	42.491	15.815
Türkiye	393.238	459.529	464.397	529.909	588.045	621.819	656.365	376.602
Genel Toplam	594.862	688.355	713.901	804.387	876.041	941.251	1.016.840	525.995

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

